

Rab Mária Híradó

A Hét Domb Egyesület időszakos kiadványa 9. szám 2015. április

Nemcsak építeni szeretnénk a kegyhely jövőjét,
hanem feltárni az elmúlt 90 év történetét és megtalálni benne Mária jeleit.

Tartalomjegyzék

Argyelán Jánosné: Mit Jelent nekem a Rab Mária-forrás?	2
Ebele Ferenc: Fogolykiváltó Boldogasszony	3
Egy könyörgő körmenet 1943-ból	4
XII. Pius pápa imája:	
Felajánlás Szűz Mária szeplőtelen Szívéhez	5
Nida József: Találkozásaim jutasi őrmesterekkel	6
Tóth Tihamér: A tiszta férfiúság – részletek	7
P. Gaál Jenő SVD: Kié volt Tihamér?	9
Isten útjai...	
Zentai István emlékezése dr.Gigler Károlyra	11
Rácz Katalin: Nemcsak imádkozunk...	16
Hetyei Ferenc: Az én munkám...	18
Merkl Mihály imája	18
Argyelán Jánosné: Hogyan jött a szobor ötlete?	19
Baji Gyuláné- Damjanovics Istvánné:	
Második szombati szentmisék a forrásnál	20
Az Élő Isten élő kultusza legyen ez a hely- interjú Tóth András Sándor atyával	22

Felhívás a hűségre

Ti azonban, szeretteim, emlékezzetek meg az ígérről, amelyeket előre megmondtak a mi Urunk, Jézus Krisztus apostolai. Megmondták nektek, hogy » az utolsó időben gúnyolódók jönnek, akik saját kívánságaik útján járnak, istentelenségben.« (2 Pét 3, 3) Ezek azok, akik szakadásokat támasztanak, érzékiek, a Lélek nélkül valók. Ti ellenben, szeretteim, épüljétek rá legszentebb hitetekre, imádkozzatok a Szentlélekben, őriztétek meg magatokat Isten szeretetében, s várjátok a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak irgalmasságát az örök életre! A kételkedőkön könyörüljétek, amazokat viszont mentsétek meg, ragadjátok ki őket a tűzből! A többiekben pedig könyörüljétek, ám félelemmel, s borzadjatok még a ruhától is, amit a testük beszennyezett!

(Jud 17-23)

Mit jelent nekem a Rab Mária forrás?

ARGYELÁN JÁNOSNÉ

Veszprémnek ez egy tenyérnyi, békés szigete. Aki még nem járt ott, annak lehet, hogy érzéketlenül hangzik - de én oda járok patakcsobogást, madárfüttőt hallgatni, vagy csak elcsendesedni, hallgatni és beszélgetni a hatalmas Úrral, a végtelen csodálatos világ Teremtőjével, én a kis porszem - és Ő szóba áll velem...!

Régóta figyelem...

Minden alkalommal kicsit más, új.

Hajdan a patakmedren még némi erőfeszítéssel egy köre lépve, száraz lábbal át lehetett kelni. Ma már csak a hídon. A víz kisebb-nagyobb öblöket váj a lazább kőzetbe, amelyeket kis vízesésekkel köt össze. A sziklában fennakadt faágak a madarak ivóhelye. A híd után kiszélesedve érkezik oda, ahol a forrás vizét befogadta, lerakva a hordalékát, majd továtűnik a bokrok, fák takarásában.

Valami egyre erősödő, valószínűtlen erő dolgozik ott. Titokban mindig azt remélem, mire újra kimegyek, a bedózerolt forrás is kiszakad börtönéből...

Máriához ezer szállal kötődöm. Anya nélkül nőttem fel, és ő végigkísérte életemet. Zsákutcáimból, melyekbe sajnos néha saját hibáimból is belekerültem, mindig kivezetett.

Örök hállával tartozom Neki...

Amikor először jártam itt, gyermekeim – Péter és Vera – még komoly kapcsolat nélküli,

Margit a márványoltár felállításánál 2013-ban

már meglelt fiatal emberek voltak, és hál' Isten, hívők! Ki kellett imádkoznom egy aranyos kis menyet, Mónikát, és egy szerető vőt, Gábort, aztán az unokákat! Istennél semmi sem lehetetlen! Jött az áldás: Domonkos, Eszter, Kristóf személyében, Istennek legyen hála! Aktívan még csak Domonkossal járunk ki. Őt elsősorban a tücskök,

bogarak, csigák, a vízesés, a madarak, na meg a KIS VAKOND érdekli, és a rohangelés. Nagyon szeret velem jönni. A misét - úgy érzem - zavarja, olyankor felsétálunk az erdőbe, vagy távolabb húzódunk. Hároméves múlt, kis segítséggel mondja a Miatyánkot és az Üdvözlégyet. Szeret tisztelendő bácsit játszani, magára terít egy törölközőt, és megáld minket.

Szeretném, hogy sokan ismerjék meg ezt a helyet, jöjjenek ide e zavaros értékrendű „CELEB” világból, vegyenek egy mély levegőt, gondolkozzanak. Töltekezzenek Isten irgalmával, és keressék a „keskeny” utat!

Legyen ez e környék búcsújáró helye! – Kapcsolódjon be a „Mária Útba”!

Hogyan lehet ezt elérni?

Külsőségekben is méltóvá kell tenni a szentmisék megtartására, Isten imáadására és Mária tiszteletére.

Ez mit jelent gyakorlatilag? Az oltár fölé egy szép faragott tető...? A híveknek farönkökből ülőalkalmatosság, Illemhely...

De legyen minden az Úr akarata szerint – mert lám, lett carrarai márvány oltár is!

Mindannyian, akik a fentiek eléréséért indítást érzünk, figyeljünk! Ő megnyitja a mi fülünket, szemünket, szívünket és értelmünket. Megmutatja a módját, hogy mit és hogyan kell tenni.

Isten és Szűzanyánk akarata csak rajtunk keresztül valósulhat meg!

Domonkossal a forrásnál

Fogolykiváltó Boldogasszony

Beata Maria Virgo de Mercede

EBELE FERENC

Szeptember 24-én ünnepeljük Fogolykiváltó Boldogasszony ünnepét. A hivatalos egyházi naptárban nem szerepel, de ünnepe bárhol megtartható.

Hosszú ideig tartó harcok dúlták fel a 13. században Spanyolországot. Az Észak-Afrikából átszivárgó mókók már majdnem az egész spanyol félszigetet megszállva tartották. A polgári lakosságot fogságba hurcolták. A keresztény seregben volt egy hőslékű lovag, aki nagyon a szíven viselte a nép nyomorúságát. Minden vagyonát és tehetségét a fogságba jutottak kiszabadítására áldozta. De mindez kevés volt. Szeretett volna hathatósabban segíteni. Amíg így töprengett, megjelent előtte a Boldogságos Szűz, és azt a megbízást adta neki, hogy alakítson egy szerzetesrendet az ő védelme alatt a foglyok kiszabadítására. Jövendő öltözetüket is megmutatta: fehér ruha vörös kereszttel. Így alapította meg Nolaszkói Szent Péter másik két társával együtt a középkornak egyik legjótékonyabb szerzetesrendjét, a mercedáriusokat. (A latin „merces” szó bért jelent és arra a váltságdíjra utal, amelyet a keresztények kiváltására a szerzetesrend tagjai erre a célra a hívek között gyűjtöttek.) A rend hivatása tehát az

volt, hogy akár pénzzel, akár saját életükkel kiszabadítsák a foglyokat.

A mercedáriusok több mint 100 ezer rabot váltottak ki a fogságból. Később az indiánok között hirdették az evangéliumot. Napjainkban a hitükért üldözötteket szolgálják, börtön-apostolkodnak, egyházközségi nevelő tevékenységet végeznek, iskolákban tanítanak, a missziókat szolgálják. Ők valóban megtartották és megtartják Krisztus szavát: „Senki sem szeret jobban, mint aki életét adja barátaiért.” /Jn. 15,13./ Sokan közülük valóban életüket adták a foglyokért, vértanúk lettek.

Róluk nem írtak, nem írnak az újságok, a krisztusi szeretet-szolgálat nem érdekes hír a mai világban. De legalább mi vegyük észre, mondjuk el másoknak is a szerzetesek csendes szeretetszolgálatát.

Az elmúlt évtizedekben az istentelen hatalom feloszlatta a különböző szerzetesrendeket, mondván, hogy dologtalanok. Nem voltak dologtalanok, iskolákban tanítottak, neveltek, betegeket ápoltak, tudományokban jeleskedtek.

Eszünkbe jut-e körülnézni környezetünkben, hogy hol tudnánk segíteni?

Napjainkban Fogolykiváltó Boldogasszony tiszteletének tartalma kibővült a

Ebele atya misét tart a forrásnál

szenvedélybetegek, függőségekben szenvedők szabadulásának kérdésével.

Mindnyájan bűnösök vagyunk, ezért írja Tóth Zsuzsanna Sára: „A Rab Mária-forrás legendája” című versének utolsó versszakában:

„Minket is hív, mert rabok vagyunk,
bűneink béklyói alatt roskadozunk.
Segíts, kérlek rajtunk!
Fogd meg a kezünket!
Magyarok Nagyasszonya!
Mentsd meg nemzetünket!”

Ima a Fogolykiváltó Boldogasszonyhoz

Szentséges Szűz Mária, Fogolykiváltó Miaszonyunk! Gyermeki bizalommal fordulunk Hozzád. Légy közbenjárónk Isten előtt! Nemzetiünket végzetes veszély fenyegeti. Testvéreink közül sokan szenvedélyeik rabságában sínylődnék. Az alkohol, a kábítószer, a nikotin mértéktelen élvezete, a zabolátlan testiség szenvedélye pusztít közöttünk, dönti romba a családi otthonokat, sorvasztja nemzetünket. Történelmünk válságai során őseink Hozzád fordultak és Te meghallgattad őket, Áldott Nagyasszonyunk. Légy ma is végzetes bajunkban közbenjárónk! Isten adjon erőt a lelki harcban, hogy megszabaduljunk szenvedélyeink rabigájából. Különösen irgalmadba ajánljuk azokat, akikért felelősek vagyunk: családunk tagjait és a jövő zálogát, a magyar fiata-

lokat. Fogolykiváltó Boldogasszony, Krisztusnak Szent Anyja és nekünk is Édesanyánk, légy közbenjárónk szent Fiadnál! Amen

A Budakeszi Makkos Mária búcsújáráhely „Angyalok Királynője” kegyképét Fogolykiváltó Boldogasszonyként is tisztelik. A kegytemplomban ez idő szerint is a „foglyokért” imádkoznak a Fogolykiváltó Szűzanyához. A kábítószeresekért, alkoholistákért, a testiség-, a szerencsejátékok- és minden káros szenvedély rabjaiért. Azokért is, akik szenvednek miattuk (családjaik...); akik felszabadításukért fáradoznak; a fiatalokért is, hogy bölcsen, erős akaratú kerüljék a szenvedélyek csapdái. Imádkozunk rendszeresen otthonunkban, templomunkban is ezekre a szándékokra!

Fogolykiváltó Szűzanya – esedezz népünkért!

Egy könyörgő körmenet 1943-ból

Hősök vasárnapján d. u. 3 órakor indul a könyörgő körmenet a jutasi Rab Máriához

A veszprémi katolikus hívek minden esztendőben szívesen keresik fel a jutasi erdőben szépen gondozott Rab Mária képét. Most vasárnap, május 30-án városunk mindkét egyházközsége szeretettel hívja meg a város hívő társadalmát, hogy menjünk Szűzanyánkhoz, Magyarok Nagyasszonyához könyörögni hazánk sorsának jobbrafordulásáért és a világ-békesség mielőbbi eljöveteleért.

egyben imádkozunk a világ békeségéért.

A megérkezés után az alkalmi beszédet Babics Endre kanonok-plébános mondja, mely után a Szentséges Atyánk, XII. Pius pápa imáját a litániával együtt Kerényi József plébános végzi. A feljárnál alatt mindenki meggyújtja magával hozott gyertyáscskáját s az ott kapható szöveg szerint hangosan imádkozza a XII. Pius pápa megrendítő

Ezrek vettek részt a vasárnapi könyörgő körmeneten

Mindkét veszprémi egyházközség az elmúlt vasárnapon rendezte meg hagyományszerűen a könyörgő körmenetet a jutasi Rab Máriához; a kedves ájtatossági helyre, a Béke Királynője tiszteletére.

Már 3 óra előtt a hívek ezrei gyülekeztek a Boldog Margit és a szent László templom előtt. Köztük nemcsak az egyszerű buzgó társulati tagokat láttuk, hanem igen szép számmal ott voltak a hivatalfőnökök, a város vezető emberei is.

Megemlékezett arról a nagy hitről, mely a veszprémi lelkeket a Szűzanyához vezette. Azután a Világ Királynőjének csodálatos szerepét méltatta a mi kis életünkben és a világtörténelemben. Az ünnepi szentbeszéd mélységes hatást váltott ki a lelkekből. Szem nem maradt szárazon, mikor a májusi litánia után Kerényi József plébános előimádkozta XII. Pius pápa feljárnál könyörgését az igazságos békéért. A feljárnál után buzgó

„Hősök vasárnapján d.u. 3 órakor indul a könyörgő körmenet a jutasi Rab Máriához

• Veszprémi Hírlap 1943. május 30.

A veszprémi katolikus hívek minden esztendőben szívesen keresik fel a jutasi erdőben szépen gondozott Rab Mária képét. Most vasárnap, május 30-án városunk mindkét egyházközsége szeretettel hívja meg a város hívő társadalmát, hogy menjünk Szűzanyánkhoz, Magyarok Nagyasszonyához könyörögni hazánk sorsának jobbrafordulásáért és a világ-békesség mielőbbi eljöveteleért.

A Szent Mihály egyházközség hívei délután 3 órakor indulnak a Boldog Margit templom elől, míg a Szent László egyházközség hívei saját templomuk előtt gyülekeznek és körmenetbe fejlődve indulnak a kedves ájtatossági helyre.

Az ideai könyörgő körmenet érdekessége lesz, hogy ott a természet ölen, a szépen parkírozott grotta előtt ajánljuk fel magunkat és az egyházközségek híveit a Világ Királynője Szeplőtelen Szívének és egyben imádkozunk a világ békeségéért.

A megérkezés után az alkalmi beszédet Babics Endre kanonok-plébános mondja, mely után a Szentséges Atyánk, XII. Pius pápa imáját a litániával együtt Kerényi József plébános végzi. A feljárnál alatt mindenki meggyújtja magával hozott gyertyáscskáját s az ott kapható szöveg szerint hangosan imádkozza a XII. Pius pápa megrendítő könyörgését.

Az ünnepség után ismét zárt sorokba fejlődve, imádkozva és énekelve vonulnak vissza templomaikba. Esős idő esetén a feljárnál az esti májusi ájtatosságokon végezik el. Mivel a Rab Máriához vezető szép, könyörgő körmenet évről-évre mindig több hívet vonz, azért reméljük, hogy most is impozánsan fog megnyilvánulni a hívek áhíthatata.”

„Ezrek vettek részt a vasárnapi könyörgő körmeneten.

• Veszprémi Hírlap 1943. június 2.

Mindkét veszprémi egyházközség az elmúlt vasárnapon rendezte meg hagyományszerűen a könyörgő körmenetet a jutasi Rab Máriához; a kedves ájtatossági helyre, a Béke Királynője tiszteletére.

Már 3 óra előtt a hívek ezrei gyülekeztek a Boldog Margit és a Szent László templom előtt. Köztük nemcsak az egyszerű buzgó társulati tagokat láttuk, hanem igen szép számmal ott voltak a hivatalfőnökök, a város vezető emberei is. Harangzúgás közben indult meg a hatalmas körmenet, mely lassan, méltóságteljesen kigyózott ki a jutasi erdőbe ima és Mária-énekek zengedezése mellett és fél 5 órakor érkezett meg a kedves grottához, Szűzanya szobrához, melyet a jutasi altisztképző intézet gyönyörűen felkészített erre az alkalomra.

A megérkezés után Babics Endre kanonok-plébános mondott ünnepi szentbeszédet. Megemlékezett arról a nagy hitről, amely a veszprémi lelkeket a Szűzanyához vezette. Azután a Világ Királynőjének csodálatos szerepét méltatta a mi kis életünkben és a világtörténelemben. Az ünnepi szentbeszéd mélységes hatást váltott ki a lelkekből. Szem nem maradt szárazon, mikor a májusi litánia után Kerényi József plébános előimádkozta XII. Pius pápa

feljárnál könyörgését az igazságos békéért. A feljárnál után buzgó szívvel szállt az ima a Béke Királynőjéhez a hősökért, a harcoló katonáinkért és fegyvereink győzelméért. Már 6 óra volt, amikor a hívők nagy serege mint valami hatalmas folyam visszatért templomába, ahol szentségi áldás fejezte be a gyönyörű napot.

Példás rend és fegyelem, valamint bensőséges buzgóság jellemezte a szép könyörgő körmenetet.”

A Rab Mária-forrás 1943-ban

Felajánlás Szűz Mária szeplőtelen Szívéhez

XII. PIUS PÁPA IMÁJA

Szentolvasó Királynője, keresztények segítsége, az emberi nem menedéke, Isten harcainak győztese! Esedezve borulunk le trónod elé abban a biztos reményben, hogy kiesded számunkra az irgalmat, kegyelmet, hathatós segítséget és védelmet a megpróbáltatások jelen napjaiban, nem ugyan a mi érdemeinkért, amelyekre nem hivatkozhatunk, hanem kizárólag anyai Szíved mérhetetlen jóságáért. Neked, a Te szeplőtelen Szívednek ajánljuk és szenteljük magunkat az emberi történelem e megrázó óráiban, egyesülve nemcsak az Anyaszentegyházzal, Jézusod titkos testével, amely annyi helyen szenved és vérzik, s oly sokféle gyötrelmet él át, hanem egyesülve az egész világgal, amely átkos viszállyoktól szétszaggatva gonoszságainak áldozataként újból a gyűlölet lángjaiban ég.

Indítson könyörületre a sok anyagi és erkölcsi romlás; atyák, anyák, hitvesek, testvérek és ártatlan gyermekek mérhetetlen fájdalma és szorongattatása; annyi virágjában letört élet; a szörnyű vérontásban szétmárcangolt annyi emberi test, annyi gyötrődő és haláltusában szenvedő, vívódó lélek, aki az örök halál veszedelmében forog!

Ó irgalom Anyja! Esd ki Istentől a békét és mindenekelőtt azokat a kegyelmeket, amelyek pillanat alatt képesek megtéríteni a emberi szíveket; azokat a kegyelmeket, amelyek előkészítik, megvalósítják és biztosítják a békét.

Béke Királynője, könyörögj érettünk, és eszközöld ki a háborús világnak a békét igazságban, méltányosságban, Krisztus szeretetében. Add meg nekik a fegyverek megnyugvását és a lelkek békéjét, hogy a rend nyugalomban terjedjen Isten országa.

Vedd oltalmadba a hitetleneket és azokat, akik még mindig a halál árnyékában sínylődnek, adj nekik békét, és eszközöld ki, hogy számukra is felragyogjon az igazság napja, hogy velünk együtt zenghessék

Családi kirándulás a Rab Mária forrásnál – Lechner László és Lechner Lászlóné családi képeiből

a világ Üdvözítőjének: „Dicsőség a magasságban Istennek, békesség a földön a jóakarátú embereknek.” (Luk 2,14)

Részesítsd a béke áldásaiban és vezesd vissza Krisztus egyetlen aklába, az egyetlen és igazi pásztorhoz azokat a népeket is, amelyeket a tévedés vagy egyenetlenség tőlünk elszakított, főleg azokat, akik különös tiszteletet tanúsítottak Irántad, akiknél nem akadt lakóhely, ahol ne őriznék – ma talán rejtve és jobb időkre eltelve – tiszteltreméltó képedet.

Szerezz békét és teljes szabadságot Isten Szentegyházának, vess gátat az új pogányság özönlő áradatának; szítsd a szívekben a tisztaság szeretetét, a keresztény élet gyakorlását és az apostoli buzgóságot, hogy az Istennek szolgáló népek érdekem-

ben és számban gyarapodjanak. Végül pedig, amint Jézusod Szívének felajánlottuk az Egyházat és a egész emberi nemet, hogy beléje helyezze minden reményünket, e Szív legyen számunkra a győzelem és üdvösség jele és záloga; ugyanígy Neked, a Te szeplőtelen Szívednek örökre felajánljuk magunkat, Anyánk és világ Királynője, hogy szereteted és pártfogásod siettesse Isten országának győzelmét, és az összes nemzetek egymással és Istennel megbékélve boldognak hirdessenek Téged, és a föld egyik sarkától a másikig Veled együtt zengjék a dicsőség, szeretet és hála örök magasztaló énekét (Magnificat.) Jézus szentséges Szívében, amelyben egyedül találhatjuk meg az Igazságot, az Életet és a Békét. Amen.

Találkozásaim jutasi őrmesterekkel

NIDA JÓZSEF

Egyszerű kérdést teszek fel. Tudja-e tiszt úr, hol van Jutas? Jutas ott van, ahol rend, kiszámíthatóság, fegyelem van, ahol az EMBER elfogadja, hogy feljebbvaló és alárendelt egyben, ha elismeri azt a tényt, hogy azt kérhetem, parancsolhatom és várhatom el mástól, amit magam is meg tudok tenni.

A másik gondolat és mondás pedig úgy hangzik: Jutas „Erős hit- erős akarat”. Alapvetően ez jellemezte a Magyar Királyi „Kinizsi Pál” Honvéd Altisztképző és Nevelő Intézetet.

Jutas egyébként magyar eredetű keresztnév, melynek jelentése faló, nyelő. Jutocsa vagy Jutas - kinek melyik változat tetszik. Árpád honfoglaló fejedelem egyik fia volt, akinek szálláshelye Veszprémtől északra, és a Fejér megyei Moha és Sárkeresztes közötti terület el.

Veszprém város és a vasútállomás közötti területen épült fel az altisztképző 1928-ban. Hogy miért? A trianoni borzadmány országunknak 35000 főből álló hadsereget írt elő, melyből a tisztek száma 1750 lehetett. Meg kellett oldani, hogy a tisztek száma ne növekedjen, a kiképzést, legénységi irányítást mégis jól képzett, arra minden szempontból alkalmas altiszti állomány végezze. Erre alakították ki a főreál hadapród- és altisztképző intézeteket, köztük a hazai és nemzetközi jó hírnévre szertevő „Jutas”-t is, mely 1924-1944 között működött.

A II. Világháborút követően bűnbak-keresés, hitelrontás, rágalomhadjárat, stb. indult a harcokban résztvevők ellen. Ekkor terjedtek el olyan híresztelések, hogy „káromkodik mint a jutasi őrmester”, embertelenek, modortalanok, megalá-

zóan bánnak a beosztottakkal, semmihez nem értenek - sorolhatnám a negatív jelzőket, de nem teszem, mert nekem más tapasztalataim vannak.

1962. december 6-án vonultam be Szekszárdra, amikor a katonai szolgálat kötelezően 2 év volt. Ott, akkor vegyvédelmi zászlóalj állomásozott (ma már a laktanyának csak a helye van meg...) Két ott szolgáló katonával ismerkedhettünk meg, és tudtuk róluk, hogy Jutason kaptak kiképzést. Az egyik élelmezési szolgáló-latvezető volt, hozzá tartozott a konyha, élelmiszer raktárak, tisztai étkezde, beszerzések. Annyira jó ember volt, hogy a katonaságnál egyébként szinte kötelező gúnynevet sem akasztott rá a tisztelt sorállomány. Péntekenként igen gyakran volt halászlé, túrós csusza. Tiszántúlinak furcsa volt a halászlé, amiben tészta is volt, amit ők gyúrtak. Nagyon szeretünk neki dolgozni, raktárt rendezni, konzervet válogatni. Köztudott, hogy a katona és diák mindig éhes, álmos. A feladatok ismertetése után első az volt, hogy a raktárajtó mellé készített láda fedelét felnyitotta, ami oda be volt készítve, abból mindenki annyit ehetett amennyit akart. A többitől tilos volt enni, vinni. Ha hamarabb végeztünk a kiadott munkával, nem talált ki ezt, meg azt, hogy csináljuk meg. Még csak hangos szó sem hagyta el a száját, de ha a munkával nem volt megelégedve, úgy le tudott teremteni, hogy szinte a ruha gyulladt meg a hanyag katonán. Legnagyobb büntetés az volt, ha legközelebb valakinek azt mondta: te ne gyere nekem dolgozni!

A másik, szintén Jutason végzett altiszt, századparancsnoki beosztásban volt. A neve is közis-

Nida József Medjugorjé-ban, 2014-ben

mert: Csécsi József főtörzsőrmester, szintén gúnynev nélkül. Ő a törzsszázadot parancsnokolta, ez az alegység a legnehezebben irányítható társaság. Ide tartoztak a törzs írnokai, szerelők, állandó raktári beosztottak, szakácsok, sofőrök, eü.katonák, géptávírók, cipészek, szabók, egyszóval azok, akik millió okot találhattak – és találtak – a feladat elvégzésének könnyebb végéhez. Soha egy durva kifejezés, megalázó, vagy lenéző gesztus, rosszindulatú megnyilvánulás nem volt vele kapcsolatba hozható. Hogy el ne feledjem, soha még a kantine közelében se láttuk őket, pedig akkor sört mértek a legénységnek 15-óra után, a tisztek és tiszthelyettesek kaphattak bort és rövidítalt is.

A harmadik személy, aki szintén Jutas-i indítatású volt, a már említett Csécsi József „kenyeres bajtársa”, Reményi Gyula, akkor vezérőrnagyi rendfokozatban szolgált. Személyes élményem vele kapcsolatban annyi, hogy egy fürdetőhelyet kellett kiépítenünk, természetesen szintidőn belül, megfelelő a szabályzati előírásoknak. Én voltam a fürdetőhely parancsnok, nekem kellett kiadni a feladatokat, ellenőrizni a végzett telepítést, kiigazítani ami nem volt jó, és a végén jelenteni a feladat végrehajtását. Nem röstellette tábornok léte ellenőrizni a vízvezetékek csatlakozásait, terep-kiválasztást, tartálykocsik elhelyezését, fürdető sátor felállításának szakszerűségét stb. Bevallom őszintén, nem dicsért meg, de a Jutason kiképzettekől már az is óriási elismerés volt, ha nem emelt kifogást. Számukra a legtermészetesebb az volt, ha a parancsot pontosan végrehajtja mindenki, ezért még nem jár dicséret.

Nekem csak jó tapasztalataim vannak a Jutason kiképzettekkel kapcsolatban.

Jutasi katonák valamikor a 40-es években

Részletek A tiszta férfiúság című könyvből

TÓTH TIHAMÉR

ERŐSÍTSD AKARATODAT!

Erkölcsei téren azok bukhatnak el leghamarabb, akik érzelmeik kívánságaival szemben tétlenül viselkednek és valóságos szellemi Dobzse László mintájára tehetetlen játéklabdái ösztönös vágyaiknak. Erre a körülményre nyomtatékosan akarom felhívni figyelmet. Szoktasd testedet egy kis önmegtagadáshoz. Próbálj néha olyanról lemondani, ami nagyon jól esnek érzelmeidnek s ami nem is volna eltiltva.

Nem sokszor, de néha, úgy próbaképpen, hogy vájjon lelked kezében tartja-e még a gyepelőt, kísérel meg például egy negyedóraig nem inni, amikor pedig holtra szomjazva jössz haza a kirándulásról. Mikor a legkedvesebb süteményedet kapod ebédre, hagyd ott egy darabot belőle, s ha kozmász az étel néha, nyeld le szó nélkül. És ha egy órakor éhesen szabadulsz az iskolából, ne rágd édesanyád fülét keserves siralmakkal, hogy mindjárt éhen halsz, ha rögtön nem kész az ebéd. És ha hozzák a levelet, bármily éhes vagy, ne essél neki állati mohósággal, hanem szorítsd éhes gyomrod is fegyelemre. Ha a cukrászda kirakata bármint csalogatja zsebpénzedet a pénztárcából kifelé, tudj néha ellentmondani. Ha mosdásnál kiszalad a szappan a kezedből, ne mérgeskedjél, hanem neved egyet, míg fölemeled. Ha elszakad a cipőfűződ, mikor legjobban sietsz az öltözködéssel, ne csapd földhöz a cipőt, hanem füttyülj egy víg nótát, míg összekötözöd a fűzőt. Ha az egész csomó iskolakönyv kicsúszik a hónod alól, ne szitkozódjál, hanem jókedvvel állj neki összeszedni és vígan dudorászgass magadban. Ha nem tudod a spárgát kibogozni, ne kapj rögtön kés után, hanem igyekezzél nagy türelemmel kard nélkül megoldani a gordiuszi csomót.

És mikor verőfényesen süt a májusi nap, tudsz-e nyugodtan könyved mellett tanulni és nem játszani menni a tanulás helyett? És reggel mikor itt a felkelés ideje, rögtön jókedvvel kiugrani az ágyból és nem ásítani és nem nyújtózkodni az ágyban, bármint csalogasson a meleg paplan és puha párna? És a nagy kirándulás után szinte összebicsaklik a térded a fáradtságtól, hát csak azért is kihúzott gerinccel, feszesen lépni? És egy kirakat felé, amely rettenetesen csiklandozza a kíváncsiságot, oda nem nézni? Azzal a társaddal, aki annyira «unszimpatikus» előtted, különösen kedves lenni? Ha parancsot kapsz – bármennyire nincs is kedvedre –, rögtön, egyetlen hang nélkül teljesíteni?

Aztán ha a holmidat rögtön nem találod, tudsz-e nem idegeskedni; és ha bosszantanak, vissza nem csúfolni; és ha nyílik az ajtó, nem rögtön odanézni; s ha levelet kapsz, nem azonnal felbontani? És ha

bárki bánt is, tudod-e a harag feltüzesedő lázára a nyugodt felelet hidegborogatását rakni? És ha valami újság majdnem kifúrja már az oldaladat, egy napig tudod-e titokban tartani? És meg tudod-e tenni, hogy mikor ebéd után tanulni kezdesz, odahelyezel két-három csokoládé-bonbont magad elé az asztalra és az ott marad előtted érintetlenül egész estig, bármint fészkelődik is benned a nyalakodás vágya? És ha valami olvasmányod nagyon érdekes, tudod-e a legérdekesebb résznél becsukni és csak másnap folytatni? Az asztalnál ebéd alatt, s iskolában a padban csendben ülni és nem fészkelődni? És mindig egyenesen ülni, még ha fáradt vagy is? És így tovább ...

Azt mondd: ezek mind kicsinységek. Igaz, azok. De tudod-e, hogy minden nagy dolog kicsinységekből áll, s kicsiny téglákból épült az ötvenemeletes New-Yorki felhőkarcoló is? Ezek a mindennapi kis győzelmek emelni fogják önbizalmadat és akkor nem fogsz olyan könnyen meghátrálni a nehézségek előtt, melyekkel az életben találkozol. Hiszen, aki diadalmas homlokkal vívta meg a küzdelmek legnehezebbjét: az önlegyőzést, az úr tud maradni az élet egyéb küzdelmeiben is. Erről mondjuk, hogy «jellemes férfiú». A legkisebb önmegtagadásod, amellyel testedet szoktatod, hogy jobb belátásodnak, telkednek engedelmessédjék, megbecsülhetetlen energiagyűjtés a komoly elszántságot követelő megkísértések idejére, mint ahogy apró kis elektromos szikrákból nagy villanyos erő tudunk összegyűjteni az akkumulátorban. Ezeket a kicsinységeket fogsz meggyőződni, hogy a szellem mégis csak képes az anyagon uralkodni.

A tisztán megőrzött ifjúkor főséges, magas eszménykép. De a magasságokba csak folytonos előremenéssel, apró erőfeszítésekkel lehet jutni. Rómát nem építették egy nap alatt, és a jellem nem főnyeremény, hogy bele lehessen pottyanni.

A FÁJDALOM ELVISELÉSE.

A testi-lelki fájdalmat, szomorúságot is tanul meg erős lélekkel elviselni. Nem az illik a férfijel-

lemhez, hogy életünk kisebb-nagyobb kellemetlenségei vagy a sors kemény ökolcsapásai alatt fogsikorgatva nyögjünk és kénytelen-kelletlen túrjuk azokat, hanem hogy ezeket is feldolgozzuk szellemileg és az ezekből merített erőket is beállítsuk lelki eszményeink harmonikus kialakításába. Ha a fogad fáj, ha beteg vagy, ha valami nem sikerült kedvedre, ha igazságtalanság, mellőzés ér, ha méltatlanul kikaptál, – ilyenkor se légy letörött, szomorú. Már a pogány Epiktetos rájött, hogy az erény útja az önmegtagadás és szenvedés. «Abstine, sustine!» – ez volt a jelszava. Hiszen az bukik el legkönnyebben a bűnbánásban, aki a benne rejlő erővel, ösztönökkel szemben passzív nemtörődomséggel viselkedik. Te tehát igyekezzél aktív, cselekvő erővel belenyúlni életed minden eseményébe; ha csapás ér, ha beteg vagy, ha mellőztek, ha méltatlanul bántak veled, ne keseregy miattuk, ne harapdál az ajkad, ne szorítsd öklöbe a kezdet, hanem igyekezzél mindebből is hasznot húzni. Hasznot? Hogyan? Szomorúságot állítsd bele lelked nevelésébe. Mikor nehéz kalapács csattog a tüzes vason, akkor alakul formába az acél; s mikor az élet brutális ütései suhognak reád, te se szenvedj ezek alatt lemondó tehetetlenséggel, hanem emeld magasba homlokozdat és dolgozd fel ezeket a csapásokat magadban kitervelt eszményi jellemed kiformalásához. Aki így megtanult lelket önteni még a testi élet eseményeibe is, nem fogja testi hajlamai kedvéért lelkét soha elárulni.

Ami munkához csak hozzányúlsz, oly jól végezd, amennyire csak telik tőled. «Age, quod agis!» Ha már egyszer keserves és nehéz az élet, legalább ne keserűséggel hordozd a megpróbáltatást (amit elkerülnöd úgy sem lehet!), hanem a le nem törhető lélek fölényével.

Ne hidd, hogy a fájdalom nevelőerejének tudatos felhasználásával fiatal éveid örömeit megrontod. Sőt; acélos páncélt szerzel jövőöd életedre.

Tanulj – főleg a macacsságra hajló kamaszkorban – mások akarata előtt meghajolni, bármily nehezére esnek is makacs természetnek.

Becsüld meg testedet, de ne kényeztesd el. Gondolkozzál testedről Assisi Szent Ferenc mély értelmű mondása szerint, aki testét «szamár testvér»-nek nevezte. Tehát «testvér», nem ellenség; az életben útítárs, értékes kincs, mint amilyen értékes társa az olaszországi vándornak a szamár; de bizony mégis csak «szamár», tehát nem úr, nem parancsolásra, hanem engedelmisségre hivatott szolga. Aki testét túlságosan becézgeti, folyton étellel vagy nyalánsággal tömi, aki követelőző gyomrától semmit megtagadni nem tud, abban természetesen a test lesz úrrá a lélek fölött. Mondd csak, fiam, mit szólnál ahhoz, ha egy szép napon kimennél az utcára és álmétkodva látnád, hogy a kocsisok be vannak fogva a fiáker elé s a lovak ülnek a bakon?! Vigyázz, ne ültess trónra magadban azt az anyagi természetet, amelynek engedelmisség a rendeltetése s ne fogd igába az uralkodásra hivatott királyi lelket!

ÚJ NEMZEDÉK

Megy lefelé egy kornak napja. Azé a koré, amely büszkén csak a «tudást» és a «technikát» írta homlokára. Jelszava volt: mindent tudni és csak tudni. De ez a tudomány sok értékünket szétmorzsolta.

Nos, most jöjjön az új nemzedék! Egy ifjú nemzedék, amely homlokán a lelki jóság keresztjelét viseli s amelynek szeméből az erkölcsi tisztaság lángja lobog ki. Jöjjön az az ifjúság, amelynek győzelmét majd lelkesen énekeljük, mint a két kis apród a hős Szondyét:

«Hogy vitt ezekkel, hogy vitt egyedül:
Mint bástya feszült meg romlott torony alján,
Jó kardja előtt a had rendre ledül,
Kelevéze ragyog vala balján.»
(Arany J.)

Talán majd jönnek bűnre kísértő barátaid s azzal akarnak megtántorítani, hogy «úgyis hiába

erőlködsz, úgyis hiába minden ... Tiszta életű ifjú a világon nincs is ... Egyik elbukik még középiskolás korában, a másik az egyetemen ... de az esküvői oltárig ma már senki sem marad önmegtartóztató...» Hát, édes fiam, hidd el nekem, amit most írok: Igenis vannak ifjak, középiskolások, egyetemisták s fiatal diplomás emberek, akik győzelmi homlokkal, elbukás nélkül vívják a tiszta életért mindennapos küzdelmüket! Igenis vannak olyanok, – és számuk évről-évre gyarapodik – akik sértetlen lélekkel tudnak átmenni a mai világ ezernyi kísértései közt is s akik az esküvői oltárra hóféhér menyasszonyuk tiszta lelke mellé nem rokkant testet, romlott szívet és rongyos lelket helyeznek, hanem a diadallal megvívott lelki harc győzelmi koszorúját: erős, ifjú testet, vaseszségséget, tüzes szívet, ideális lelket.

Sőt egyre többen lesznek az ilyen ifjak; ez az egykor félnék gyeptűz már egyre jobban terjed, ez a krisztusi illat már egyre érezhetőbbé erősül; igen: a tiszta életű ifjúság ma már egy megigézően szép, nagy, szent valóság. Rajtad áll, édes fiam, hogy egygel nagyobb legyen a hősök száma!

Ó, emberi léleknek legszebb dísz, erkölcsi tisztaság! Győzd le az érzéki élvezetek ezernyi csapdáját, győzd le és hajtsd szelíd igádba a mi legdrágább kincsünknek, magyar diákjainknak meg nem fertőzött fiatal testét és magasztos célok után törő, eszményi szép lelkét! Fiúk! Fel a tiszta erkölcsi élet liliomos zászlaja alá – testi-lelki boldogságtokért, jövőtökért, nemzetünkért, magyar hazánk második ezer évéért!

ANYA ÉS FIA

Nézd csak, mily bensőséges beszélgetést folytattott egy kis fiú s okos édesanyja, aki inkább maga akart őszintén felelni fia kérdéseire, mintsem hogy piszkos-szájú társaitól kérjen felvilágosítást.

– Édes anyukám – kérdezte anyját egy első gimnazista –, milyen kicsiny is voltam én, mikor még egész kicsi voltam?

– Mikor egész kicsi voltál? Ó, olyan voltál, mint egy pont. Kisebb, mint a gombostű feje. Csak nagyítóüveggel lehetett volna látni téged

– Istenem! – mondja a fiú. Hiszen akkor mindenki agyontaposhatott volna!

– Bizony úgy van! – felelte az anyja. Minden élőlény kicsi kis pont, kis csira, mag kezdetben, amelyet el kell rejtetni, mint a magot a föld alá, hogy védve legyen, mikor fejlődésnek indul. És látod, a jó Isten rólad is gondoskodott, hogy semmi baj ne érjen, míg oly aprócska vagy. Az én saját testemben, a szívem alatt csinált egy kis helyet neked. Jó meleg, puha, védett fészket, hogy ott biztonságban növekedhessél, fejlődhessél.

– És tudtam én ott enni, anyukám? És lélegzeni!

– Azt mind én cselekedtem helyetted. Abban az időben többit ettem, hogy erősebb legyek s neked is

jusson az eröm-bői. Amit ettem, vérré vált bennem s a vér odafolyt hozzád is és táplált téged.

– Hát anyukám tudta azt, hogy én ott lakom azon a védett helyen?

– Hogy tudtam-e? Ó, kis fiam, de mennyire tudtam! Néha már meg is mozdultál, s olyankor elkezdtem beszélgetni hozzád: Jó reggelt, kicsikém! Hát ébren vagy? Anyukád is virraszt ám, s gondol reád. Csak növekedjél, erősödjél, hogy majd ha elég erős leszel, kijöhess a védett helyről és én nagy örömmel láthassalak meg.

Te most olyan nagy szemeket meresztesz rám, mintha eddig mindezt még nem tudtad volna. Pedig tudtad, csak nem értetted még meg. Hiszen tudod, mindennap együtt imádkoztuk az «Üdvözlégy»-ben: «... és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus». Látod? Amint az alma az almafa gyümölcse, éppúgy a kisgyermek az anya gyümölcse. De hát a kisgyermek értékeesebb, mint az alma, s azért a jó Isten sokkal jobban akar gondoskodni róla. Ezért van elrejtve sokáig azon a meleg, puha, védett helyen, ott az anya szíve alatt.

– És meddig laktam én ott, édes anyukám?

– Ezt is tudod már. Mikor is van Gyümölcscsoltó Boldogasszony napja, az az ünnep, amikor az angyal üdvözölte Szűz Máriát és jelentette, hogy fia fog születni? Nos, ugye, március 25-én. És mikor ünnepeljük, hogy megszületett a kis Jézus? December 25-én. Mennyi időköz van a két nap között? Kilenc hónap. Azt is tudod, mely napon van Szűz Mária szeplőtelen fogantatása. December 8-án. És születés napja? Szeptember 8-án. A kettő közti idő megint kilenc hónap. Nos, úgy-e, mindezt hallottad te eddig is, de nem gondoltál reá és én nem beszéltem róla neked, míg ilyen nagy fiú nem lettél. Most már tudod ezt, de édes fiam, te ne beszélj erről soha a többi fiúknak. A nagyoknak sem szabad erről ok nélkül beszélniük. Miért nem? Azért, mert az nagyon szent és főséges dolog, és ha a szent és szép dologra nem vigyáznak eléggé, hát az hamar bepiszkolódik.

És azalatt a kilenc hónap alatt én nagyon sokat imádkoztam, mert azt akartam, hogy belőled is buzgó, istenszerető gyermek váljék. Mindig jókedvű, mosolygós voltam, mert azt akartam, hogy te is ilyenné légy. Így erősödtél, nőttél napról-napra. Mikor aztán már elég erős voltál, egy nap csak kinyíltott a zárt hely ajtaja és kijöttél onnan, megszülettél. Bizony ez roppant nagy szenvedésembe került, de mit bántam én! Hiszen te, amint a levegőre értél, nagyot sikoltottál, sírtál, rúgkapáltál, odaadtak a karjaim közé és én magamhoz szorítottalak, én is sírtam, de az örömtől és csókoltalak és csókoltalak, és most már tudod, kis fiam, miért szeretlek annyira.

– Igen, anyukám, és azt is tudom, miért szeretem én is anyukámat jobban, mint bárkit ezen a kerek világon – szolt a fiú s hálás könnyekkel szemében átkarolta édesanyját.

A Tiszta férfiúság c. könyv eredeti fedlappja

Kié volt Tihamér?

P. GAÁL JENŐ SVD

Tóth Tihamér legnépszerűbb kötetei az ifjúsághoz írt levelek voltak. Ha olvasóit megkérdezzük, és a fiatalokat, akik rajongtak érte, vagy a nevelőket, hogy kié volt Tóth Tihamér, akkor az ifjúság és nevelőik egyhangúlag azt felelik, hogy az övék volt. Az ő szemükben Tóth Tihamér a diákok lelkiatyja, és a vallásos pedagógiai irodalomnak egyik legnagyobb hatású művelője marad mindenkor.

De Tóth Tihamér igazán nem pedagógus volt. Hivatásszerűen alig néhány évet töltött az ifjúság nevelésével. Éppen ezért nevelői egyéniségében más vonások domborodnak ki, mint a pedagógusok általánosan megszokott alakjában. De talán éppen ebben van pedagógiájának frissessége. A fiúkat nem az iskola padjaiban ismerte meg, hanem a diákélet ezernyi vidám pillanatában tekintett lelkük mélyébe. Könyveit nem az iskola padjainak írta, hanem a szebb diákélet kialakítását célozta. Ezért nyúltak könyvei után a fiúk, és ezért olvasták buzgón, mert a saját visszhangjuk szólalt belőlük.

A hivatásos nevelő - akármilyen örömmel és odaadással végzi munkáját - a tanítás fárasztó terhe alatt előbb-utóbb veszít lendületéből. Felörlődik a feladatban. Tóth Tihamér állandóan újszerűen és lendületesen tudott szólni, talán éppen azért, mert nem volt hivatásos pedagógus.

Ha magunk előtt látjuk hosszú sorokban prédikációs köteteit, amelyekben átméltatva megtalálhatjuk a katolikus hit egész rendszerét, vagy ha megkérdezzük az Egyetemi templom látogatóit, és a rádióhallgatók ezreit, akikhez beszédeit intézte, akkor kérdésünkre, hogy ki volt Tóth Tihamér, egyhangúan azt a választ kapjuk, hogy a szó művésze. Kivételes erejű szónok volt. Nem egy ember állítja, hogy ő nyújtotta szentbeszédeiben azt, amit másnál hiába kerestek.

De szónok volt-e? A tartalmat és külső formát, mely szónokainkat jellemezni szokta, Tóth Tihamérnél hiába keressük. Nem olyan szónok volt, mint a többi, és nevét mégis beírta a magyar egyházi szónoklat történetébe. Mikor hivatalból az Egyetemi templom szószékére lépett, nem volt szónoki sikerekben gazdag múltja. Az évek folyamán az újszerű prédikálás stílusát ő maga teremtette meg. Nem volt szónok abban az értelemben, hogy rendelkezett vol-

Gaál Jenő atya 2014-ben

na a rétori hatás minden eddig megszokott külső eszközével. Mégis rendkívüli szónoki sikert ért el, mert a szószéken is csak az emberek lelkét kereste, és a lelkükhöz szólt.

Ha azokat kérdezzük meg, akik nemcsak írásaiból vagy a szószékről, hanem közvetlenebb kapcsolatokról ismerték őt: gyónóit, lelki gyermekeit, akik bizalmas lelki beszélgetésekben kerestek nála vigaszt és gyógyulást lelki sebeikre, azok egy szóval talán ki sem tudnák fejezni, hogy ki volt Tóth Tihamér.

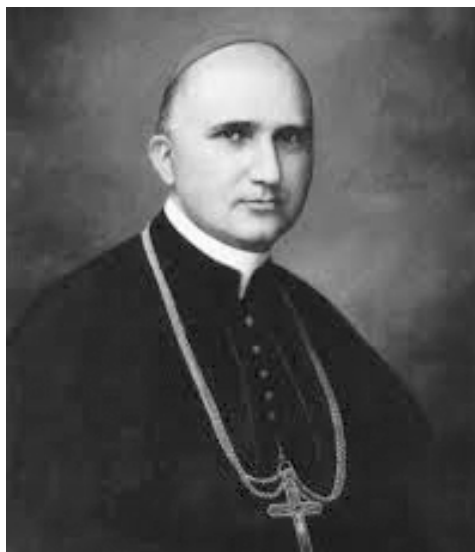
Válaszuk csak annyi, hogy lelkiatyjuk volt. Valahogy ez jelöli meg legjobban, kinek lehet őt tartani. Élete folyamán különböző területeken és különböző körökben működött, de egymástól eltérő tevékenységének vonalai és irányai ebben az eszmében találkoztak. Ez volt lelkének legmélyebb alapja és munkájának központja. Lelkiatyja volt a diákoknak és a felnőtteknek egyaránt. A pedagógia és homilétika csak eszköz volt kezében, hogy mint lelkiatyja, elérje célját - a lelkek nevelését és Krisztushoz vezetését. Mindenben a lelkeket kereste és csaknem kizárólag az egyéni lelkevezetésnek élt.

Tóth Tihamér példája mutatja, hogy egyetlen ember, aki egészen hivatásának él, mennyi lelket tud megmozgatni és Krisztusnak megnyerni. Az isteni Gondviselés a papság teljességére, a püspöki rend magaslatára emelte, hogy egy egész egyház-

megyének legyen a lelkiatyja. Az a néhány hónap azonban a püspöki széken szinte arra sem volt elegendő, hogy a tömérdek terv, melyet lelkében hordozott, kialakuljon és az a sok remény, mellyel hívei fogadták, formát öltjön. Nem hirdetik nagy alkotások emlékét, és nem vonja be nevét fényvel a veszprémi püspöki szék betöltőinek sorában. Alkotó egyéniségének tüze hirtelen nagy lánggal lobbant ki, mintha ezzel is azt a tanítását akarta volna mindenkinek a szívébe vésni, hogy mindent, még az életet is oda kell adni Isten országáért. Terveit sírba vitte magával, és elgondolásainak végrehajtását utódaira hagyta. Nevén és hírével kívül egyházmegyéje számára csak élete példáját hagyta emlékébe. Azt a tanítást, hogy Isten országáért a legnagyobb áldozat a tett. Utolsó intelme kispapjaihoz az volt, hogy a mai lelkipásztornak az összeroppanásig kell dolgoznia. Ezt magán elsőnek váltotta valóra. A papság eszméjének és feladatainak ez az eszményien magas léletté válása ad magyarázatot Tóth Tihamér megértéséhez.

Az írónak és munkájának magyarázata az egyéniség, ugyanígy Tóth Tihamérnak, az írónak és szónoknak nyitja Tóth Tihamér, a pap. Az a magas felfogás, amelyet ő a «modern lelkipásztor» képében rajzolt meg, egészen az ő lelke mélyéből fakadt, de egyben életének vezető gondolata lett. Ez alakította életét, és ez foglalta le magának egészen a lelkét. Ez tette őt bizonyos értelemben elvonulttá, de nem önmagának, hanem Istennek. Ez tette képessé, hogy állandó lemondással és önuralmat követelő lankadatlan munkával egészen az emberekért éljen.

Sokoldalú egyénisége olyan, mint egy magas, havas hegyóriás. Pl. a Montblanc. Akárhány oldalról nézzük, és akárhány irányból közeledünk feléje, mindig új meg új benyomást nyerünk róla. A hegy oldalán változatos élet lüktet, de a tetőn nyugalom van. A legmagasabb csúcs, bár mindent összetart, örökös fehérségben emelkedik a tiszta égbolt felé. Az ő lelkében is volt egy ilyen magas, hófehér csúcs. Ő is érintkezésbe került az élet valamennyi oldalával, de közben rá semmi folt sem tapadt, és az élet zaja nem ért föl lelke hófehér magaslatának csendjébe. Ez a hófehér csúcs az ő Istenbe kapcsolódó papi lelkiülete volt.

Tóth Tihamér veszprémi püspök

A pedagógus, a hitszónok, a tanár csak egy-egy darabját, az életnek egyik területére kivetített sugarát mutatják ennek a papi lelkületnek. A lelkeket kereste, és értük mindent feláldozott. Csak azért, hogy őket Istenhez vezesse. Élete, munkássága, buzgalma mind-mind azt mutatja, hogy Tóth Tihamér pedagógus volt, szónok volt, tanár volt, de mindenekfölött pap volt: lobogó tűz, és önmagát emésztő tűzben égő tömjén.

Élete sokoldalú. A század húszas éveiben az ifjúság lelkiatyjaként jelent meg, a harmincas években pedig, mint országos hírvé szónok, az értelmiség apostola lép elének. A következő évtizedek Tóth Tihamérját nem adta meg nekünk az Isten.

Mi alkotta egyéniségének alapját? Látni lehetett, hogy tevékenysége az újszerűség, és lendületes akarás jelét viseli magán. Életének minden szakasza, tevékenységének minden területe az újszerűség, a nagyság, a rendkívüliség, és az egyéniség nyomait viseli. Nem volt szürke, mindennapi ember, hanem határozott, önálló egyéniség.

Nemcsak munkáinak, hanem életének is önálló stílusa volt: neve már fiatal papi éveiben fogalommal vált. A nagy egyéniségeket jellemző egyedüllét, és magányosság az ő életében is fellelhető. Életében ő is találkozott különböző irányzatokkal, vagy különböző emberek hatásával, de ezek közül egyik sem tudta őt kizárólag magának mondani. Ő minden értéket megbecsült, de sokkal egyetemesebb, és önállóbb egyéniség volt, semhogy bármely oldal kisajátíthatta volna magának. Minden értéket felhasználott és beépített egyéniségének épüle-

tébe. Mégsem jelölhető meg életében olyan döntő hatás, amelyre visszavezethető lenne egyénisége.

Élete végéig szorgalommal gyűjtő, önmagát továbbképző, dolgozó ember volt. Írásaiban is felhasználta mindent, amit olvasott, tapasztalt, látott vagy hallott. Munkái mégis újszerűen hatnak az olvasóra, mert mondanivalójának idegen elemeit lelkében feldolgozta, és saját stílusára szabott formába öntötte. Eredeti meglátásával és feldolgozásával tudott újszerű lenni. Ezzel nyitott új utakat a pedagógia és hitszónoklat területén.

Újszerűsége mellett a teljesítmény nagysága lepi meg a szemlélőt. Munkáinak 23 kötetén végigtekintve fölmerül a kérdés: Vajon mit írt volna még, mikor alkotóerejének teljességében kellett letennie a tollat?

A Központi Szemináriumot ódonstílusból varázsolt új életre. Joggal el lehet tünödni azon, mit épített és alkotott volna Veszprémben, ahol önálló hatáskört és megfelelő eszközöket kapott kezébe? Teljesítményeinek rövid idő alatt alkotott mennyisége volt életének egyik legszebb diadala.

Megmutatkozik nagysága abban az egyetemes hatásban, amelyet papként, és apostolként a lelkek világában elért. Nagy lelki hatásának lenyűgöző ereje alól senki sem vonhatta ki magát. Nem kell bizonyítani annak, aki látta gyóntatószéke és fogadószobája előtt a hosszú sorokban várakozó embereket, vagy aki ismerte, hogy milyen hatalmas levelezést bonyolít le.

Az egész országban ismert volt a neve. A lelkek világában útmutató, vezető egyéniség volt, noha magatartásában bizonyos tartózkodás mutatkozott. Könnyen állhatott volna országos mozgalmak élére, szavával és tollával könnyen szerezhetett volna magának vakbuzgó követőket. Ő azonban más utakon jutott a népszerűség csúcsára. Ha pártolta is a nemes cél érdekében dolgozó mozgalmakat, alapjában véve távol tartotta magát tőlük. Zajos sikerek nem vonzották. Nem a mozgalmak, hanem az egyes lelkek érdekelték. Az ő gondjaik, problémáik megoldására szentelte erejét. Meggyőződése volt, hogy társadalmi átalakulás csak a lelkek átalakulásában remélhető.

Lelki és nevelői munkát folytatott, és ezzel a benső hatással hódította meg rétegenként a katolikus társadalmat. Alulról fölfelé haladva épített, először az ifjúság körében, majd a papság nevelésével akart ideális ifjúságot és buzgó értelmiséget teremteni. Lassú, de igazi építőmunka volt ez, amelynek kezdetei ismeretlenségben játszódtak le, de mindennél maradandóbb, és biztosabb hatást eredményezett.

Felhasználta azokat a gondolatokat, amelyeket idegen országok élete vagy irodalma nyújtott. Külföldi sikereinek egyik titka abban állt, hogy széles látókörű, igazi európai gondolkodású ember volt. Ezért tudott tartalommal és feldolgozásban mindenkinek megfelelő nyújtani. Ezért fogadták mindenütt elismeréssel könyveit. Írásai újat nyújtanak minden ország olvasójának. Nemcsak az egyetemes tartalom tette könyveit vonzóvá, hanem értéket jelentett bennük a feldolgozás magyar jellege. Ismerte a különböző országok katolikus szellemét, de értékeit nem szolgálai módon vette át, hanem önállóan dolgozta fel és a magyar lélek igényeinek megfelelő formában. A sikert a feldolgozás önálló jellege és magyar szellemisége szerezte meg nekik.

Tóth Tihamér a magyarságé volt és igazi nemzetnevelő munkát végzett, de hatalmas volt az a hatás is, amelyet írással külföldön elért. Azon kevés magyarok közé tartozott, akik a vesztt háború utáni szegénységünkben és csonkaságunkban is át tudták törni a magyar kultúra és nyelvi elszigeteltség korlátait. A magyarság kultúrájának és lelki értékeinek igazi nagykövete volt. Könyveivel több elismerést aratott, és nagyobb eredményeket ért el a magyarság javára külföldön, mint bárki más. Neve ismert volt az egész európai és a világpapság körében.

Isten útjai...

Zentai István emlékezése dr. Gigler Károly kanonokra

RÁCZ KATALIN

2012-ben a Rab Mária Híradó 6. számában közöltük P. Gaál Jenő SVD: Elfelejtés című írását Tóth Tihamér püspök emlékezetéről, többek között a boldoggá avatási eljárásról, amelyet Mindszenty József bíboros kezdeményezett 1946. április 24-én:

„A hercegprímás kinevezte Tóth Tihamér szentté avatási perének bíróságát. Belföldről és külföldről egyaránt évek óta nagyszámban érkeztek kérelmek magán-személyektől, intézményektől, egyetemek és iskolák, községek és városok nevében, egész egyházmegyék főpásztora és papsága részéről az esztergomi főegyházmegyei hatósághoz, hogy a számos imameghallgatás és csodás segítség sürgetésére, melyet tapasztaltak, indítsa meg boldogemlékű Tóth Tihamér veszprémi püspök boldoggá avatását.

Mindszenty József bíboros ezeknek a kérelmeknek helyt adott. 1946. április 24-én kelt határozatával elrendelte a megszabott vizsgálat megindítását és kinevezte a szentté avatási per bíróságát.

Dr. Drahos János kanonok, érseki általános helynök állt a vizsgálóbizottság élén.

Társbírók: **dr. Gigler Károly protonotárius kanonok** és **dr. Városi István teológiai tanár, igazgató; ügyész: dr. Erdős Mátyás teológiai tanár, lelki igazgató; jegyző: dr. Zakar András hercegprímási titkár - helyettes jegyző: dr. Pordún László.**”

dr. Gigler Károly 1924-ben

Erre a veszprémi egyházmegyei honlapon is elérhető cikkekre figyelt fel a budapesti Zentai István, dr. Gigler Károly kanonok unokaöccsének fia, aki akkor már egy családi kutatásban vett részt. Még 2011-ben, édesapjával, dr. Gigler Károly unokaöccsével folytatott beszélgetés indította el a kutatást, hogy ne hagyják feledésbe merülni híres ősi emlékét. Először az interneten kerestek Gigler Károlyra vonatkozó információkat, később pedig elmentek utolsó szolgálati helyére, Dunaszentpálra, ahol személyesen tudtak még beszélni emberekkel, akik ismerték az 1965-ben elhunyt egy-

kori plébános-helyettes. Megtalálták a még élő kistarcsai elítelt-társait. Végignézték az érintett plébániák Historia Domus feljegyzéseit. Betekintést nyertek a Főkáptalani Levéltárba. 2012-ben kérték és 2013-ban megkapták az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi levéltárából a Károly bácsira vonatkozó adatokat. Megkapták az engedélyt a Pázmány Péter Egyetem Hittudományi Kara levéltárában a kutatásra. István személyes felvette a kapcsolatot mindazokkal a pozícióban lévő emberekkel, akik hozzá tudták segíteni további adatokhoz. Kortársakat, sorstársakat keresett fel a személyes emlékekért.

E grandiózus munka eredményeként összeállt egy 46 oldalas életrajz csupa hiteles információval dr. Gigler Károlyról. Életrajza és munkássága külön kronologikus sorrendbe szedve, a források adekvátan fel vannak tüntetve.

Ezt a kincset érő teljes anyagot elküldte nekem Zentai István, szabad felhasználásra a Rab Mária Híradó számára.

Nagyon nagy megtiszteltetés, hogy erre méltónak találta lapunkat. Teljes terjedelemben nem tudjuk közölni, hanem néhány érdekes részletet kiragadunk belőle. Bár Gigler Károly nem veszprémi kötődésű, de élete több pontban kapcsolatba került Tóth Tihamér és Mindszenty József veszprémi püspökökkel, s együtt töltötte büntetését Kistarcsán dr. Brusznai József atyával, Brusznai Árpád, városunk 56-os vértanújának bátyjával. Veszprémi kötődés az is, hogy a meghurcolt egykori zirci főapátnak, Endrédi Vendelnek a személyes jóbarátja volt.

Sorsa tipikusan példázza a jellemes, a kommunizmus idején a hitükért kiállni képes papok szomorú sorsát. A ma élőket minden lehetséges módon szembesíteni kell azzal, ami itthon történt hetven évvel ezelőtt szüleink, nagyszüleink idejében. Mert ez a mára is hat, sőt, ha elfelejtjük, újra megtörténhet.

A visszaemlékezésnek az ad aktualitást, hogy dr. Gigler Károly kanonok halálának 2015. április 10-én lesz az ötvenedik évfordulója.

Dr. Gigler Károly kanonok rövid életrajza:

Született: Budapesten, 1897. szeptember 4-én egy szegény földműves családból. Meghalt: 1965. április 10. Győrött. Tanulmányok: Budapesten pappá szentelték (1920. jún. 3.). Életút: Budapesten hitoktató (1920–1934), az esztergomi papnevelő intézet tanára és lelki igazgatója (1934–1938). Esztergomban érseki titkár (1939), primási irodaigazgató és az Actio Catholica egyházmegyei igazgatója (1940–1944), esztergomi kanonok (1944–1950), érseki helynök (1950). Koholt vádakkal letartóztatták, (1950. júl. 6.), Kistarcsán börtönben volt (1950–1953), barsi fő esperes (1954-től), Dunaszentpálon helyettes plébános (1958-tól). Katolikus hitoktatással foglalkozott, számos népszerű imakönyvet és modern szellemű népiskolai hittankönyvet írt és szerkesztett.

Szemelvények dr. Gigler Károly életéből

– 15 stációra bontva

1. STÁCIÓ:

Kiváló tanár volt:

1934. február 22-én a budapesti állami Verbőczy István reálgimnázium (Budapest, I. Attila u 1–3.) tanári testülete rendkívüli értekezletet tart dr. Gigler Károly búcsúztatásáról, melyről jegyzőkönyv készült.

A jegyzőkönyvben többek között az alábbiakat írják:

„Ismert szerény lelkülete bizonyára tiltakozik az ellen, hogy itt most magasztos szavakkal dicsőítsük, de azért röviden és annál nyomatékosabban kell kifejeznünk távozásá alkalmából érzett fájdalmunkat.

Gigler Károly dr. iskolánknak elsőrendű fenntartó oszlopa, erőssége volt, Tizenkét éve már, hogy a legfontosabb munkának, a lélek formálásának katolikus és magyar szellemben, iskolánknak az Istentől felkent, hivatott munkása. A legmagasztosabb tannak a mestere és ezt nem szóval, hanem példájával, kitartó, anyagi türelmével, jóságos szeretetével, nagyszerű tudásával végezte. Ebben a munkában egész ember volt, maradéknélküli. Lelkét vitte bele. Szerette az ifjúságot, szívesen foglalkozott vele, mert tudta, hogy a nemzet pusztító idők után az ifjúság lelkét kell újjáteremteni és a hitnek, hazának megőrizni. Hivatásszeretet, kollégák szeretete, ifjúságszeretet áradt ki minden működéséből. Nagy erkölcsi tőkéje, erős tartó oszlopa volt iskolánknak ...

...A tanítás fárasztó munkája mellett tollal is szolgált a nevelés szent ügyét, mint a Hittantanárok lapjának szerkesztője. Kezét az ifjúság és hivatása ütőerén tartotta és e téren is előbbre vitte közös munkánknak, az ifjúságnak őszinte, vallásos és magyar szellemben való nevelését...”

2. STÁCIÓ:

A keleti keresztény és a nyugati katolikus egyház uniója 1936-ban Vatikán szintjén napirenden volt. Ebben az ügyben is tevékenykedett:

1936. január 27-én „Aranyaszájú Szent János ünnepén az esztergomi szeminárium rendezett nívós „Keleti Akadémiát” amelyen a bíboros hercegprímás, a székesfőkáptalan tagjai, a szeminárium elöljárósága a rektor vezetésével, és a

Gigler Károly - ülősor balról a második - paptársai körében

városi papság is megjelent. Az egész nap az unió gondolatnak volt szentelve. A pápa szándéka szerint (sic XI. Pius) a keleti nap programja nem csak a keletiekkel való teológiai kapcsolat kiépítése, hanem egyenesen imahadjárra is felhívja a teológusokat az unió érdekében. Ennek megfelelően dr. Gigler Károly spirituális elmélkedési pontjai is az unióval foglalkoztak. Krisztus az út az igazság és az élet. Aki a római Anyaszentegyházról elszakad, az elszakad Krisztustól is, elszakad az üdvösséghez vezető helyes úttól, el az egyedüli igazságtól, abban megdermed a lüktető, piros, a diadalmas élet.”

3. STÁCIÓ:

Az akkor még ritkaságnak számító fényképezést is magas művészi szinten űzte:

1941. augusztus 13-i Esztergom és vidéke újságcikk:

„Megnyílt az amatőr-fényképképzés kiállítás. A vármegyei népművelési bizottság Nagyboldogasszony ünnepi hetében amatőr-fényképképzést rendezett a Szent Imre utcai iskola tantermében. Minden szép iránt érdeklődő, lelkes közönség

gyűlt össze a város intelligens köreiből vasárnap délelőtt 11 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitójára. Megjelent a megnyitáson dr. Reviczky Elemér alispán, Frey Vilmos főispán, Etter Jenő polgármester is. ...Az alispán ez után megköszönte az amatőr-fényképezők munkáját és annak a reményének adott kifejezést, hogy a megkezdett úton tovább haladva. Az esztergomi amatőr-fényképezés értékes művészeti ággá fog kifejlődni ...

Végül kihirdette a foto kiállítás bíráló bizottságának határozatát ... a bizottság második díját dr. Gigler Károly Partrészlet című képe nyerte.”

4. STÁCIÓ:

Egyházi hierarchiában magas pozíciót töltött be, ahol a világi szervezetek működését segítette.

1944-ben az Esztergomi érsekség Actio Catholica egyházmegyei igazgatója 1948-ig.

„A primás eleinte nehézkesnek tartotta Gigler Károlyt, de később a bizalmasa és tanácsadója lett. Tőle függött az esztergomi egyházmegye caritás ügyei. Mint az Actio

Catholica igazgatója az esztergomi egyházmegye területén működő egyesületek életét kísérte figyelemmel és irányította. Ilyen volt a Kalász és a KALOT és egyéb hitbuzgalmi és vallásos egyesületek. „

Ilyen minőségében egyben az Esztergomi KALÁSZ tagja és az Esztergomi Karitászmegyei népjóléti bizottság elnöke.

5. STÁCIÓ:

1947-ben is nyíltan vállalta a véleményét.

1947. decemberében a bencés gimnáziumban a keresztény nevelésről tartott előadásán élesen szembeállította egymással a materialista és az idealista nevelési szemléletet.

„A materialista vagy bottal, vagy cukorral tud nevelni, tehát nem nevelhet.”

6. STÁCIÓ:

1947-ben a kommunista hatóságok felfigyeltek dr. Gigler Károlyra.

1947. 12. 23. A „Mindszenty ügy” nyomozása során már dr. Cseley Rezső, volt miniszteri tanácsos kihallgatásakor érdeklődtek Gigler Károly után.

„Dr. Gigler Károly is nagyon tiszteletre méltó, de újabban nagyon félnék. Pedig igazán értékes jellem, nagyon jó lenne püspököknek. Impozáns, képzett és lelki ember, szereti a munkát.”

7. STÁCIÓ:

1948-ban a már fojtogató politikai közegben nehéz helyzetekben kellett döntenie.

Augusztus 20-i körmenet esete:

1948 augusztus 19-i jelentés: *Augusztus 20-i*

körmenetet körüli herce-hurca, „augusztus 17-én, amikor a főkapitányság hivatalosan írásban közölte, hogy a belügyminiszter utasítása alapján mégis engedélyezik a körmenet megtartását az 1946-os útvonalon, Gigler Károly kanonok, az Actio Catholica részéről felhívta Esztergomot és utasítást kért. Zakar a hercegprimás utasítására közölte, hogy most már nem tartják meg a körmenetet, „mert a primás nem alkuszik”.

1948. augusztus 23–27-én a 1948. szeptember 13-i Mindszenty vallomás szerint ezeken a napokon a főpapok – beleértve Gigler Károlyt is – Mindszenty bíboros vezetésével az esztergomi szemináriumban lelkigyakorlatot végeztek.

A nyíregyházi Mária-nap körüli aggályok:

1948. szeptember 20-i „másik” jelentés: *Gigler Károly az Actio Catholica jelenlegi*

Gigler Károly 1963-ban Dunaszentpálon

vezetője elmondta, hogy most a legnagyobb fejtörést az okozza neki, hogyan kerüljek meg a primás kívánságát, mellyel meg akarja rendeztetni a nyíregyházi Mária-napot a celldömölki – ismeretes – betiltás ellenére is. Gigler erről a kérdésről már tanácskozást folytatott a primással. Igyekezett bizonyítani Mindszentynek, hogy nem lehet és nincs értelme a jelen körülmények között ezt az egyházi ünnepélyt megrendezni. A primás ennek ellenére még mindig szeretné megtartani és szemrehányásokat tesz „tehetetlenségük és bátortalanságuk” miatt. Az egész ügyben a legnehezebb helyzete Gigler prelátusnak van. Giglerről ezzel kapcsolatban őt jól ismerő személy a következőket mondta el: „Gigler fiatal pap kora óta főpásztori, sőt primási környezetben nőtt fel. Természetesebb számára a bíborosi palota, mint Mihalovics számára volt, s szó sincs róla, hogy olyan riadt hódolattal és engedelmességgel legyen, mint Mihalovics. Kényes kérdésekben egyenként Gigler mindig hangsúlyozza megbízatásának ideiglenes jellegét és egy kényelmesebb, nyugodtabb, bürokratikusabb ügyintézési módot vezetett be. Gigler viselkedése részben félelemből adódik, tart attól, hogy ha a tervezett egyházi ünnepély során valami incidens fog történni és ezért őt teszik majd a hatóságok részéről felelőssé”

8. STÁCIÓ:

Továbbra is kitarthatóan hirdeti a hitet a templom falain kívül is, ezúttal egy belvárosi olvasóköri körben:

1948. november 14-i jelentés: folyó hó 26-i kezdettel az esztergomi belvárosi olvasóköri vallásos kultúrelőadások indulnak. Az előadások 4 héten keresztül lesznek megtartva, minden pénteken délután 6 órakor: ... december 10. dr. Giegler Károly: A szentmisék felépítése.

9. STÁCIÓ:

Zakar András, Mindszenty személyes titkárának letartóztatása utáni helyzet:

1948. november 25-i jelentésben: „Dr. Giegler Károly kanonok az Actio Catholica budapesti igazgatója elmondta, hogy örül, hogy a primás legalább a Szent László Társulat évkönyvében a képek megjelenését engedélyezte. Reméli, hogy ezen az alapon megjelenhet az évkönyv. Az Actio Catholica várja az évkönyv megjelenését és támogatja erkölcsileg. Gigler megemlítette, hogy a primás Esztergomban, a palotában minden nap elvégzi rendszeresen a napi teendőjét és Zakar helyett már van másik titkára. Az egyházkormányzat tovább folyik rendszeresen és tervszerűen.

Könyvfedél, Györgyfy György festőművész munkája

Dolgozik az esztergomi iroda és várja a titkár letartóztatásának következményeit.

Gigler elmondta, hogy nem hisz abban, hogy Zakart kinozzák, mert az Actio Catholicából letartóztatott Lénárt tiszteletadókat sem bántották.. Vidéken annál több a visszaélés és a bántalmazás. Levelet kapott vidékről, hogy a helybeli rendőrkapitány öklével arcul ütötte az öreg falusi plébánost és káplánját is összeverte. Mindkettőjüket kiutasították a községből. Fellebbeztek a belügyminiszterhez, mert az eljárást jogtalannak tartották és megszegyenítőnek a tettlegességet. A kiutasítás azonban azonnal végrehajtott. Gigler szerint ez terrornak minősíthető. Halász”

10. STÁCIÓ:

1948. december Mindszenty bíboros letartóztatása.

11. STÁCIÓ:

1950. Mindszenty letartóztatása után dr. Drahos Jánosra, majd dr. Gigler Károlyra szállt az egyházmegye kormányzása. Azonban őt is letartóztatják.

Parádi Gyula, nyugalmazott Bakács téri plébános visszaemlékezése:

„Mindszenty primás előrelátóan gondoskodott arról, hogy ha őt lecsukják, akkor a dr. Drahos János, az ő tényleges vikáriusa, minden felhatalmazást megkapott az egyházmegye kormányzására, de ugyanakkor egy Giegler Károly nevezetű, szintén, aki megjárta Kistarcsát, annak is már minden megbízatást adott. De amikor a Drahos meghalt a Péterffy Sándor utcában, még akkor este letartóztatták a Giegler, hogy ne gyakorolhassa a főpásztori hatalmát és hát elvitték Kistarcsára.”

Egy 1950. június 22-én kelt ügynöki jelentés szerint „már egy hete, hogy Giegler [sic!] letartóztatása óta a hivatali ügyeket nem intézi senki”

1950 július 7-i Áv jelentés szerint: „a kormány nem akarhatja őszintén az egyházzal való megegyezést, mert akkor nem görditene olyan akadályokat az egyházkormányzás útjába, hogy Gigler kanonok után Meszlényi püspököt is letartóztatta. Nyilvánvaló..., hogy ezzel a kormány nyomást akar gyakorolni oly irányban, hogy a mai rendszernek megfelelő embert tegyenek a főegyházmegye vezető állásába.”

Egy sorstárs, dr. Brusznay József nyugdíjas esperes-plébános önéletrajzában a letartóztatásokról:

„1950. augusztus 6-án, éjfél után két órakor került sor, amikor „négy belügyi úriember” udvariasan fölkelte és egy lefüggönyözött autóba tessékelte, amellyel egyenesen az Andrassy út 60-ba szállították, mégpedig sietve, mert „aznap éjjel még két fuvarjuk volt”... Brusznay Józsefet a Mindszenty mellett a végsőig kiálló, és a békepapi tevékenységet határozottan megtiltó dr. Pétery József megyéspüspök ellen tervezett koncepciók eljárás során tartóztatták le. Három hónapig volt az Andrassy út 60. magánzárkájában. A kihallgatások között azzal „szórakoztatták”, hogy a cellában elhelyezett hangszórón közvetítették számára a váci püspöki palota irodáinak lehallgatott beszélgetéseit. A politikai helyzet változása miatt a Pétery püspök elleni eljárás tervét végül elvetették; Brusznay atyát azonban Kistarcsára internálták. Több mint két évet töltött „az ÁVO üdülőhelyén”, ahol kezdetben ötvenheted magával aludt egy húszszemélyes zárkában.”

1950. október 29-én letartóztatják a barátját, Endrédi Vendelt (1895-1981), a zirci apátot, akiről néhány szó:

A győri bencés gimnáziumban töltött évek alatt érlelődött meg hivatása a papi és a tanári pálya iránt. 1917-ben lépett a ciszterek közé.

A budapesti Szent Imre gimnáziumi matematika-fizika szakos tanári évek után választották meg 1939.03.18-án a rend apátjának. Személyéhez fűződik a rend megújítása, lelki, szellemi, gazdasági felvirágoztatása. A háború alatt sok üldözöttet menekített és nyújtott védelmet a hozzáfutóknak a zirci monostor pincéiben. Az ezt követő években pedig az ő helyállása adott erőt nem csak a ciszter rend tagjainak, de a többi szerzetesrendnek is. 1950. október 29-én tartóztatták le a nyílt utcán és 8 hónapi embertelen kínvallatás után 14 évi szabadságvesztésre ítélték. Hat évet töltött magánzárkában, megfagyott kézzel-lábbal, kihullott fogakkal, de töretlen hittel és lélekkel. Az 1956-os forradalom idején szabadult. Utolsóként, mert még a nyilvántartásban sem szerepelt. A forradalom után visszakerült a börtönbe, de megrendült egészségi állapota miatt hamarosan Pannonhalmára, az idős szerzetesek szociális otthonába internálják. Itt élt haláláig, azaz 1981. december 29-ig. A zirci apátsági templomban nyugszik, Szent Bernát oltára alatt.

Endrédy Vendel visszaemlékezéséből:

„Engem akkor egyenesen az Andrásy út 60-ba vittek. Nem gondoltam volna, hogy egy 56 éves embert úgy össze lehessen verni, rugni, válogatott kínzóeszközökkel megkínózni, injekcióval úgy elkábítani, hogy megfosztják akaraterjétől. Vallattak nagyfeszültségű árammal, elektrosokkal; lábujjhegyen kellett állnom, alatta szöges deszka, jobbról, balról izzó rezsó, hogy egyenesen álljak. Meztelenre vetkőztettek, tornáztattak föl-le egy fiatal ávós lába előtt, amelyet minden lehajlásnál meg kellett csókolnom mindaddig, amíg össze nem estem.”

„Nem adnám oda a hatévi börtönélet szenvedéseit semmi földi kincsért. Valami óriási értékötöbbséget kaptam. Nem tudok haragudni senkire bántóim, kínzóim közül. Szeretek értük imádkozni úgy szívből, igazán.”

1952. október 21-én környezeti tanulmány készült dr. Gigler Károlyról Kistarcsán.

„Mindenkor az egyház politikája mellett foglal állást és a Vatikán meggyőződéses és fanatikus híve. A felső papság érdekeit anyagi és egyéb vonatkozásban is szívén viseli és ezért sikra száll. Mindezt igen óvatos, ravasz köntörfalazással, aki „politikai kérdésekkel szemben passzív. A népi demokráciával semmilyen körülmények között nem volna hajlandó együtt működni, annak rutinos ellensége. Rangjára, mint

kanonok büszke és az alsópapsággal, bármilyen beállítottságúak is nem szívesen tárgyal.”

1952. december 23. Tarjáni Imre tanú kihallgatási jegyzőkönyvéből megtudható, hogy 1952. júliusában ismerkedett meg Gigler Károllyal és a 10-es szobában voltak együtt. Tanúvallomása szerint Gigler Károly az egyik legellenségesebb hangadó, ellenséges agitáción keresztül befolyásolja a többieket a szobában. Rendszeresen Szovjetunió és népi demokráciaellenes kijelentéseket tesz.

Visszaemlékezések az internáló táborból:

„Gigler kanonok az internáló tábor papi szobájában működő teológiai főiskolán moralist tanított. Kiegyensúlyozott lelkiisége, meleg derűje, állandóan bátorításul szolgált a vele együtt raboskodó paptestvéreknek...”

Gigler kanonok nagyon szimpatikus, komoly papi egyéniség volt. Neves hittantanárként emlegették, könyvei jelentek meg, spirituális volt az internáló tábor papi szobájának, időnként elmélkedési pontokat adott. Kiszabadulása után büntetésül egy kis vidéki faluba tették” (P.Fricsy Ádám S.J.)...

„Dr. Gigler Károly esztergomi kanonok mindig derűt sugárzott, és mindig bátorító mosoly láttunk az arcán. A fürdőben rémülten láttam: csak csont és bőr (Vida István Dunakömlői plébános)

12. STÁCIÓ:

**Amnesia – 1953. szeptember 8-án
Kisasszony napján szabadul**

Kimutatást készítettek azokról az internáltakról, akiknek a Párt Politikai Bizottsága által kiküldött bizottság határozata alapján az internálásukat meg kell szüntetni. Ő volt az 1. számú.

Az itt leírtak szerint az internálás oka:

- demokrácia és népellenes tevékenység,
- demokráciaellenes kijelentések a Bencés gimnáziumban tartott előadásokon,
- szoros kapcsolatban áll Mindszenty bíborossal

1953. szeptember 8-án nyilatkozatot tesz, hogy tudomásul veszi, hogy az internálótáborban lévő személyekkel kapcsolatos minden hír vagy adat „államtitok”. Megsértésért 10 évig terjedő börtönbüntetést kaphat.

1956-os tevékenysége a szabadságharc alatt:

1957. augusztus 29: Az Esztergom város római katolikus papjainak feltérképezése jelentésben írják: *Dr. Gigler Károly – Az ellenforradalom alatt állandóan az utcán tartózkodott. A*

népek közé vegyülve ellenséges agitációt fejtett ki. Állandóan a vallás és a lelkiismereti szabadságról beszélt. Elmondása szerint az ellenforradalom alatt szerzett értesüléseit Meszlényi kanonok részére hordta, aki azt az írói munkájához használja fel.

13. STÁCIÓ:

1958. szeptember 8. Kisasszony napja, az egyházi vezetés lemondatása.

1958-ban a hatalom eltávolította Esztergomból, mert kitudódott, hogy Mindszenty bíboros – felkészülve az újabb akadályoztatására – 1956-ban folytatólagosan vikáriusának nevezte ki Mátrai Gyulát, utána következően Meszlényi Antalt, majd Őt követően Gigler Károlyt.

Endrey Mihály lemondatása az Esztergomi Főszékeskáptalan idős tagjait is megrendítette. Az eljárás ellen tiltakozásul dr. Mátray Gyula, dr. Gigler Károly és dr. Meszlényi Gyula **protonotarius kanonokok lemondtak.**

1958-ban dr. Gigler Károlyt rövid próbaidőre küldték plébános helyettesként Dunaszentpálra, ebből 5 év lett.

14. STÁCIÓ:

1965 április 10-én meghalt Győrben, életének hatvannyolcadik, papságának negyvenötödik évében, a kórházban, és 1965. 04. 14-én az esztergomi bazilika altemplomában temették el. Szabó Imre püspök temette el.

15. STÁCIÓ:

1990-ben dr. Paskai László bíboros úr a család kérésére rehabilitálta dr. Gigler Károlyt.

2009. október 6-án Székely János esztergombudapesti segédpüspök mutatott be szentmisét a Szent Istvánról Nevezett Esztergomi Ósrégi Szeminárium 1952. február 1. előtti előjáróira emlékező program keretében október 6-án 10 órakor az esztergomi bazilikában. Mindszenty József hercegprímás és Meszlényi Zoltán vértanú püspök közvetlen munka- és sorstársa volt dr. Erdős Mátyás spirituális, dr. Brückner József rektor, pasztorális és pedagógia tanár, dr. Sima János prefektus, dr. Vajda József vicerektor és filozófia tanár, dr. Budai János egyházjogász és történész, dr. Városi István morális és szónoklat-tanár, a patrisztikai irodalom fordítója, költő és irodalmár, **dr. Gigler Károly** és dr. Gianits József kateketika tanár, valamint dr. Bartl Lőrinc biblikus tanár.

Nemcsak imádkozunk...

RÁCZ KATALIN

„Aztán újra kiásta azokat a kutakat, amelyeket apjának, Ábrahámnak napjaiban ástak, s amelyeket annak halála után a filiszteusok betömtek. Ugyanazokat a neveket adta nekik, amelyeket egykor az apja adott nekik. Izsák szolgálja a völgyben is ástak, és megtalálták ott az élő víz kútját.(Ter 26, 18-19)

A Rab Mária-forrás sajnálatos fogyatékossága, hogy maga a forrás már nincs meg. Hogy pontosan mikortól szűnt meg a vízfolyás – betemették vagy magától apadt el – nem tudjuk. Csak arra van bizonyíték, hogy a hetvenes években még családi kirándulások célpontja volt.

Erről tanúskodnak azok a képek, amelyekhez a veszprémi Klucsik Pálné jóvoltából jutottunk. Ezeken a képeken még látszik a kőfoglalat csonkja, és Klucsik Pálné emlékei szerint víz is folyt a kövek között.

Hogy a hetvenes évek után mi történt? – itt megszakad az emlékezet. Fénykép eddig nem került elő abból a korszakból, ami azt bizonyítaná, hogy egyáltalán még jártak oda az emberek. Egészen 2006-ig, amikor felfedeztük az elhagyatott köveket. Nincs semmilyen információ arról, hogy

addig mi történt a völgyben. Halovány, bizonyítékok nélküli emlék-szál, -(egy volt önkormányzati dolgozó visszaemlékezése szerint) a kilencvenes években - pontos adatot nem tudott mondani - elárasztotta a völgyet a víz, mocsár lett. Ekkor született meg az a döntés, hogy újra ássák a folyómedret az eliszaposodott területen. Akkor sajnos egy egyszerűbbnek látszó megoldást választottak: a forrás körüli kis tisztáson lerövidítették a víz útját. Levágták a kanyarokat, és egy egyeneshez közelítő medret ástak ki a tisztáson: ezért a meder pár méterrel távolabb került a forrás foglalatától.

A víz azonban nem felejt. Az egykor fél méter sekély, keskeny medret – pár évvel ezelőtt az esőcatornák hozadékával terhelték. A hömpölygő víz egy-egy eső után óriási erővel rohan neki, támadja, bomlasztja az új meder falát. Mára a meder több mint két méter mély, és néhol három méternél is szélesebb. A tisztáson túli régi medret a gyér erdő már benőtte, a forrástól balra, a bedőlte korhadt fatörzsek pedig már egészen feltöltötték.

2009. május 1-én a Rab Mária-forrást támogató társaság – Tóth Zsuzsa néni ve-

Családi kirándulás a Rab Mária-forrásnál a hetvenes években – Klucsik Pálné fényképalbumából

zetésével – legelőször levonult a völgybe, és az első szervezett közös munkán a betemetett kútból kimertük a földet egy méter mélységig. Még reménykedtünk, hogy a kút mélyén találunk vizet. Valami kis nedvességet tényleg elértünk, de később

Megcsillan a víz a kútban 2009-ben

Dr. Hidasi János és kollégái körbejárták a terepet 2015 február 4-én

bebizonyosodott, hogy nem a forrást, hanem csak az akkori magas talajvizet értük el. Később a Szent László plébánia dolgozó hívei ástak tovább, a kutat 1,8 m-ig mélyítették, azonban víznek nyomát se találták.

Rendszeresen kijárunk 2009 óta. Az egyik nem titkos vágyunk, hogy elinduljon a víz a forrásnál. Sokat imádkozunk ezért, és reménykedünk, hogy imáink egyszer meghallgatásra találnak. Hiszünk az ima erejében. De nemcsak idealisták, de realisták is akarunk lenni. Tudjuk, hogy Isten azért teremtette a tudományt, hogy a segítségünkre legyen. Az imáinkat megsegítjük azzal, hogy megpróbáljuk a tudományt is a szolgálatunkba állítani.

Volt már több próbálkozásunk szakemberekkel. A Bakonykarszt szakértőivel helyszínelünk, kútúró és vízügyes

A szakemberek a kút mélyére is betekintettek

A geológusok a megmélyült patak-medert is megszemlélték

ismerősökkel méricskélünk – de sajnos mindig reménytelennek ítélték a forrás megindítását.

De nem adjuk fel!

Következő próbálkozásunk már az idén volt. 2015 február 4-én szerdán geológusból, vízügyi szakemberekből álló kis csapat érkezett Budapestről szemrevételezni a forrás környékét. Tapasztalt szakemberek, akikről azt tartják, hogy számukra nincs reménytelen feladat. Akik szeretik a kihí-

vást. Mi akkor kihívtuk őket a Rab Mária-forráshoz. A tél ellenére az idő kedvező volt a kora délutáni sétához. Szél nem fúj, eső sem esett. A pár napja lehullott hó már olvadozott, ezért a hol jeges, hol sáros talajon csúszkáltunk-araszoltunk. Dr. Hidas János és kollégái alaposan körülnéztek. Megvizsgálták a terepet, a folyómedret, a domboldalt körbejárták. Véleményük szerint valószínű, hogy az a bizonyos kilencvenes évekbeli új mederkialakítás téri-

tette el a víz útját. Ebben az esetben lenne remény arra, hogy a forrás fölött megtaláljuk azt a vízért, ami régebben a forrást táplálta.

Ehhez azonban próbafúrást kell végezni.

Megegyeztünk, hogy miután utána nézünk a hidrogeológiai nyilvántartásban a környék sajátosságainak, jelentkeznek és akkor meghányjuk-vetjük a továbblépés lehetőségeit.

Ó, végre egy reménysugár!

Bízató! De miért is olyan fontos, hogy beinduljon a víz? Hogy a Rab Mária-forrás valóban forrás legyen? Ez Isten kegyelmének a jele lenne. Hány és hány zarándokhely alakult ki úgy, hogy víz fakadt a Mária jelenésének helyén? A francia Lourdes a leghíresebb ilyen zarándokhely, de a kevésbé elismert magyarországi Fallóskút története is erről szól. A víz, a forrás – Isten kegyelmének az áradása, erre vágyunk és szomjazunk...

Addig is imádkozunk érte!

„Az én munkám...”

HETYEI FERENC

Hetyei Ferenc vagyok, 1980. december 17-én születtem Veszprémben. 1992-től 1995-ig magántanuló voltam, 1996-ban mentem először suliba. 1998–2000 között Pétfürdőn tanultam meg a szövést. 2000. november 15-én kerültem a Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézményéhez dolgozni. A munkahelyen különböző anyagokból szövök lábtörölt, szőnyeget, párnát, tarisznyát. A szövődében két gondozó segíti a munkám: Éva néni a csoportvezető és Gabi néni, ő terapeuta. A szőnyegeimet ők tervezik. Már 14 éves a szövődénk. Az anyagok felvágásával 5-6 társam foglalkozik: 2 cm széles csíkokat készítenek, összevarrják őket és gombolyagokba tekerik. Így kerül hozzám a szövőszékre. Öten szövünk álló szövőállványokon. Azért szeretem ezt a munkát, mert leköt, és folyamatos koncentrációt igényel. Jó érzés, ha elkészül egy szőnyeg, mert azt bizonyítja, hogy jól végeztük a munkánkat. Sok kiállításon is részt vettünk már Pápán, Ajkán, Veszprémben. Mindenki csodálkozott azon, hogy milyen szép szőnyegek kerülnek ki a kezünk közül.

A szabadidőmben sokszor ellátogattam már a Rab Mária Forráshoz, és szemetet is szedtem.

Örülök, hogy az Intézményünk közelében ilyen szép zarándokhely van.

Veszprém, 2015. március 9.

Egy gyümölcsöző kapcsolat

„A 90-es évek elején a fogyatékkal élők szülei és a szakemberek vetették fel, hogy jó lenne olyan intézetet létrehozni, ahol az iskolából kikerült, tankötelezettségüknek eleget tevő, értelmileg sérült fiatal felnőttekkel foglalkoznak, fejlesztenék őket” – emlékezik vissza a Hornig-díjas Krámlai Ida, a Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézményének vezetője egy VEOL Napló Online-ban 2014. december 14-én megjelent cikkben, amelyben Mátételki András újságírónak adott interjút. Így folytatja: „Elődünk, az Éltés Mátyás Fogyatékosok Nappali Intézménye 1992-ben, a hozzá szorosan kapcsolódó Gondozóház 2004-ben alakult. Az első két hónapban a város szociális alapítványa finanszírozta a költségeinket, majd a a következő évtől már szerepeltünk a veszprémi önkormányzat költségvetésében. Fél év múlva költöztünk át a dózsavárosi orvosi rendelő épületében lévő, mindössze 20 négyzetméteres tornateremből, ahol több mint tíz fiatalról gondoskodtunk az egyik Gábor Áron utcai panelház földszinti helyiségeibe. A házbeliek nem fogadtak bennünket túl barátságosan. A szülők féltették a mieinktől a gyerekeiket, hogy majd bántják őket, ami persze soha nem történt meg. Hogy elfogadjanak bennünket, szemetet szedtünk, parkosítottunk

a ház körül, majd kolléganóm, Aranyos Tímea remek ötletére egész nyáron közös játszóházat, kézműves foglalkozásokat vezetünk a parkban. Az ott lakó anyukák aztán délelőttönként már ránk bízta a csemetéiket. Később már ők ajánlották fel, hogy béreljük ki a lakóközösségtől az épület többi szabad helyiségét is. Ennek azért is örültem, mert tudom, hogy az ilyen hatásokra az ép gyerekek felnőtként elfogadóbbak lesznek, mint bárki más. E téren úgy érzem, hogy a társadalom ma már sokkal több szeretettel, megértéssel viseltetik gondozottjaink iránt.”

A Hét Domb Egyesület többéves kapcsolatot ápol az intézménnyel és a gondozottakkal. Fülöp Rita, az intézmény egyik nevelője keresett meg azzal a kérdéssel, hogy a gondozottakat be szeretnék vonni a Rab Mária-forrás szépítésébe. Ez öt éve történt és azóta a fiatalokkal rendszeresen kijárnak kerti munkákat végezni a forráshoz. Tavalyelőtt madáretetőket készítettek és a környező fákra helyeztek el. A Rab Mária Híradó több számában is hírt adtunk a kis csapatról és az elvégzett munkálatokról.

Nagy örömmel vesszük a fiatalok buzgalmát és további szép építő munkát, gyümölcsöző kapcsolatot kívánunk magunknak az elkövetkező években is!

Merkel Mihály, szatmári plébános imája

„Én arra születtem:
hogy elűzzem a sötét, fáradt felhőket,
hogy felébresszem a megláncolt szíveket,

hogy reményről beszéljek a csüggedőknek,
hogy felemeljem a leverteket,
hogy szeressem azt, kit megvetnek, gyűlölnék,
hogy hitről, szeretetről, áldozatról beszéljek.
Én csak azért élek:
hogy gátat állítsak a szennynek, lelketlenségnek,
hogy álljak a cserbenhagyott órhelyeken,
hogy a keresztet vivőknek segítsek,
hogy a magányosnak fülébe súgjam: veled megyek.
Igen! Életem célja, egyetlen értelme:
hogy hirdetője legyek, hogy harcosa legyek,
hogy építője legyek egy szebb, emberibb, igazabb jövőnek.
Ezért engem le nem győzhetnek.
Én el nem veszhetek. /
Én ebben a szent hivatásban csak eléghetek.”

Hogyan jött a szobor ötlete?

ARGYELÁN JÁNOSNÉ

Kóvári Laci megmutatja javaslatát Margitnak

Tóth Zsuzsa néniire sok szeretettel és imával gondolok. Ő mesélt nekem először a forrásról. Ismerve hobbimat, biztatott, hogy a „legendaról” csináljak egy szobrot. 2009-ben egy terrakotta domborművet készítettem, ami egy földre boruló rabot és az érte könyörgő Máriát ábrázolja. Úgy terveztem, hogy a helyszínen található kövekből oltárt lehetne építeni és alája egy fülkében ezt elhelyezni. A dolog ennyiben maradt sokáig. De elkészült egy ácsolt kereszt (az én régi léckereszt helyére) és a patak feletti híd, amely a látogathatóság feltétele volt.

A fordulat 2013-ban történt, amikor egy nyolcszögletű – „Nyolc Boldogság” – fehér márványoltárt kaptunk ajándékba! Ennél tökéletesebbet, szebbet nem láttam! Olyan volt ott a tisztás közepén, mint egy karcsú, ragyogó kehely teli ostyával – tán a mennyből hozták az angyalok? – hol van ez az én elképzelt kőrakásomtól! Isten mindig felülmúlja a fantáziánkat és lehetőségünket, bőkezűen ad!

Ez adta a lendületet a további szépítéshez. Rác Katalin, a Hét Domb Egyesület elnöke megbízott, hogy a balesetveszélyes kút fedését tervezzem meg. Az oltár alakját

utánzó nyolcszögletű szecessziós mintázatú kovácsoltvas tetőt rajzoltam, közepén a Madonnával.

Az elkészült kút-fedél a Mária-szoborral 2014. júliusában

Zsuzsa néni egyszer egy „Cigány Madonnának” nevezett szentképet mutatott egy ismeretlen alkotójától. A gyermekét ölelő anya tekintete nagyon megfogott. Ezt a témát világhírű művészek a középkortól napjainkig szebbnél szebb alkotásokba öntötték. Tudtam, hogy én tanulatlan, csak silány utánzatot tudok csinálni. Nagyon izgatott a feladat és megmintáztam, aztán bronzból kiöntöttem. Bizonytalan voltam, ezért egy misére kivittem a forráshoz, megmutattam az atyának. A hívek is köréje gyűltek, aztán egy ismeretlen néni váratlanul odalépett és teljes megdöbbenésemre, megsókolta. Számomra a legnagyobb elismerés volt, ennél többre nem is vágyhatok!

A rajz alapján Simon Zoltán ügyes kezű vasas szakember elkészítette, a helyszínen beépítette, és egy fülkébe, a már régen kész terrakotta domborművet is beragasztotta.

A felszentelése 2014 tavaszán történt. Tél elején azonban az első fagyokban szétesett a fülke a szoborral együtt sajnos, ugyanis nem fagyálló cementet használtak.

Őszintén szólva nem kár érte, mert ahhoz a fehér, gyönyörű oltárhoz egy fehér Madonna illene. Ha megkapom a lehetőséget, szeretném elkészíteni!

2012. 06. 29. Vasáros József atya

2013.03.10 Nagy Károly atya

2013.09.14 Halmágyi Zoltán atya

2012. 08. 04. Ebele Ferenc atya

2013. 04. 13. Halmágyi Zoltán atya

2013.09.28 Cséry Gergő atya

2012. 09. 22. Ebele Ferenc atya

2013. 06. 08. Halmágyi Zoltán atya

2013.10.12 Ebele Ferenc atya

2012. 11. 10. Ebele Ferenc atya

2013. 07. 13. Ebele Ferenc atya

2014.02.08 Baladincz József atya

2013. 02. 09. Halmágyi Zoltán atya

2013. 08. 10. Szerenka Miklós atya

2014.04.12 Tóth András atya

2014.06.14 Ebele Ferenc és Tóth András atyák

2014.07.12 dr. Márfi Gyula érsek atya

2014.10.11 Ebele Ferenc és Tóth András atyák

2014.11.08 Sándor Mihály atya

2014.12.13 Szabó Zoltán atya

Második szombati szentmisék a Rab Mária-forrásnál

BAJI GYULÁNÉ ÉS DAMJANOVICS ISTVÁNNÉ

2012 márciusától minden hónap második szombatján déli 12 órakor szentmisét tartanak a Rab Mária forrásnál. A szentmiséket kezdetben Halmágyi Zoltán atya (Öskü) celebrálta, utána bekapcsolódott Ebele Ferenc atya (nyugalmozott magyarpolányi plébános) is.

2013-ban több atya is elfogadta a felkérést és megtartotta a soron következő második szombati szentmisét. Szentmisét celebrált Nagy Károly atya, a Székesegyház plébánosa, Vasáros József atya (Szent László templom), Papp István atya (volt balatonalmádi káplán, jelenleg gógánfai plébános), Cséry Gergő atya (Nemesgulács), Baladincz József atya (Köveskál). Adott szentmiséken közreműködtek Zsebe Attila és Meggyesi Ferenc diakónusok.

A szabad ég alatt tartott szentmisék, a szebbnél szebb, meghatóbb szentbeszéd, a közös imák, énekek különleges élményekkel, lelki békével gazdagították a résztvevőket, akiknek száma néha csak 10-15 fő volt, de volt alkalom, amikor 30-40, sőt 100 fő is eljött a forráshoz.

Baladincz József atya szentbeszéde alatt érdekes esemény történt. Az atya – többek között – arról beszélt, hogy a kegyelmet egy-egy bűn zárhatja el, úgy, mint ahogy a víz azért nem indul meg, mert elzárja egy kő – ebben a pillanatban egy nagy kő esett a patakba.

Vasáros József atya felajánlott egy kő oltárt a kegyhelynél tartandó misékhez, amit Szerenka Miklós atya (Szent Margit plébánia) 2013. augusztus 10-én szentelt fel. Ezen a napon Veszprém város több plébániájától zarándoklat indult a forráshoz. Mintegy 80-100 fő vett részt ezen a napon a szentmisén.

2014 márciusától Tóth András Sándor atya, gyulaifiratói plébános vállalta a misék megtartását, akivel általában koncelebrál Ebele Ferenc atya.

2014. július 12-én dr. Márfi Gyula érsek atya celebrálta a szentmisét és meg-

áldotta a Szűzanya szobrot és az új kútetőt, melynek közepén a Szűzanya és a kis Jézus látható, mindkettő Argyelán Jánosné Margitka amatőr szobrász alkotása. Ezen a szentmisén is közel 100-an vettek részt.

2014. augusztus 9-én Tóth András Sándor atya mutatta be a szentmisét csaknem 50 fő részvételével.

2014. szeptember 6-án Kisasszony napi szentmisét tartottak kb. 80 fős gyalogos zarándoklattal. A szentmisét Tóth András atya mellett Simon Gábor városlödi plébános és Ebele Ferenc atya mutatták be. A mise után agapét tartottak, az otthonról hozott finomságokkal kínálták meg egymást a hívek.

2014. szeptember 10-én Tóth András atya misézett a 40 résztvevőnek.

2014. október 11-én Tóth András atya és Ebele Ferenc atya Magyarok Nagyszászonya tiszteletére mutatták be a szentmisét.

2014. november 8-án Sándor Mihály atyát, 2014. december 10-én pedig Szabó Zoltán ajkai atyát hívta meg Tóth András Sándor atya. Az itt elhangzott szentbeszédében különösen szép párhuzamot vont a vendég atya a forrás és lelkünk forrása között: először is bennünk kell az igazi forrásnak fakadnia, aki maga az Úr Jézus Krisztus.

2014-ben nem állítottak a Rab Mária forrásnál karácsonyfát – úgy, mint az előző években –, mert az elmúlt évben randalírozók összetörték a díszeket, a karácsonyfát pedig elégették, ezért csak egy örökzöld bokrot díszítettek fel a kis Jézus születésének örömeire, tiszteletére.

Néhány buzgó hívő minden hónap 10-én engesztelő imaórát is tart a Rab Mária forrásnál déli 12 órától, melyre várják szeretettel az imádkozásba bekapcsolódni vágyó érdeklődőket.

A szentmisék 2015-ben is folytatódnak, az atyák és a hívek is szeretettel várnak mindenkit minden hónap második szombatján a Rab Mária-forrásnál.

Az Élő Isten élő kultusza legyen ez a hely

RÁCZ KATALIN: INTERJÚ TÓTH ANDRÁS SÁNDOR ATYÁVAL

2014-ban Baji Gyuláné Anna szervezésének hála egy új fiatal plébános ismerkedett meg a forrással. Tóth András Sándor atya első szentmiséje a Rab Mária-forrásnál nagyon biztató lendületet adott az eseményeknek. Felkérésünkre vállalta a továbbiak megtartását, sőt, ő maga hívott meg Veszprém környéki plébánosokat, akikkel együtt mutatta be a szentmisét. A gyulaforrástói hívek bevonásával komoly részvételű zárándoklatot is sikerült megvalósítani a kegyhelyhez. Eltelt majdnem egy év, és szerettem volna felmérni, hogy András atyában milyen gondolatokat és érzéseket indított el a Rab Mária-forrásnál a Szűzanya tiszteletéért végzett fáradhatatlan tevékenysége.

∞ **András atya, nemrég nevezték ki a Gyulaforrást plébánosává. Elmesélné, hogyan került kapcsolatba a Rab Mária-forrással?**

– Mikor még káplán voltam, illetve tanultam, akkor semmit sem tudtam a Rab Máriáról. Láttam több egyházi honlapon a Rab Mária Híradó kiadvány linkjeit, de nem tekintettem meg. 2013 októberétől vagyok Veszprém-Gyulaforrástói plébános és 2014 tavaszán keresett meg Baji Gyuláné Anna, hogy elmennék-e valamikor misézni a Rab Máriához. Igent mondtam a felkérésre és ekkor kezdődött meg ismerkedésem a hellyel, és a hely különleges történetével.

∞ **Kérem, itt a beszélgetésünk elején tegye világossá a számunkra, hogy mennyiben más egy kegyhely és egy felszentelt templom?**

– Erre a kérdésre segítségül hívom a Katolikus Lexikon idevágó szócikkét: „a kegyhely egy templom vagy más szent hely, ahová egy csoda vagy történelmi vonatkozás miatt hívők sokasága zarándokol a helyi ordinárius jóváhagyásával. A kegyhelyeken bőségesebben kínálják fel a hívőknek az üdvösség eszközeit, Isten igéjének buzgó hirdetésével, a liturgikus élet megfelelő előmozdításával, főleg az Eucharisztia és a bűnbánat szentsége út-

Tóth András Sándor atya

ján, valamint a népi vallásosság jóváhagyott formáinak ápolásával. Ahhoz, hogy egy kegyhelyet országosnak lehessen nevezni, a püspöki konferencia, ahhoz, hogy nemzetközinek lehessen mondani, a Szentszék jóváhagyására van szükség. Az egyházmegyei kegyhely szabályzatának jóváhagyására a helyi ordinárius illetékes; az országos kegyhely szabályzatának jóváhagyására a püspöki konferencia, a nemzetközi kegyhelyére egyedül a Szentszék. A szabályzatban elsősorban a célt, az igazgató hatáskörét, a javak tulajdonát és kezelését kell meghatározni. – A kegyhelyeknek bizonyos kiváltságokat lehet adni, valahányszor a helyi körülmények, a zarándokok nagy száma és főként a hívők java ezt indokolni látszik. A népművészetet és vallásosságot bizonyító fogadalmi tárgyakat a kegyhelyeken vagy hozzájuk közeli helyeken láthatóan kell elhelyezni, és biztonságosan kell őrizni (1230-34.k.)”

∞ **Megosztaná velünk, hogy milyennek találta a Rab Mária-forrást, amikor először járt itt?**

– Ha arra kíváncsi, hogy kialakult-e bennem valamiféle megézés, ragaszkodás vagy ihletettség, akkor sajnos ki kell ábrándítanom, semmi ilyesmit nem éreztem. Azonban örömmel igyekeztem eleget tenni a felkérésnek, és hirdetni Isten igéjét.

∞ **Lassan két éve minden hónap második szombatján szentmisét tartanak a forrásnál, amiben majdnem egy éve már állandó résztvevője. Miért vállalta fel ezt a nemes ügyet, hiszen számtalan elfoglaltsága Gyulaforrástóhoz köti? Hogy érzi, változott-e azóta valami a forrás körül?**

– Az első alkalmakkor újra és újra felkértek, hogy legyek ott és szolgáljak. Idővel teljesen természetessé vált számomra, hogy második szombaton kimegyek, és ha nincs más atya, akkor bemutatom a szentmiseáldozatot. Úgy tapasztaltam, hogy van egy állandó igény erre a rendszerességre.

∞ **Ebele Ferenc atya állandó segítője, és a veszprémieken kívül több vendégpapot is sikerült elcsábítania a forráshoz, akik mellett koncelebrálta a miséket. Megemlítené, hogy kik voltak? Mivel tudta meggyőzni őket, hogy jöjjenek?**

– Legelőször is szeretném leszögezni, hogy Ebele Ferenc atyával kapcsolatban pont fordítva gondolkodom: magamat tartom az ő segítőjének. A meghívottak pedig Sándor Mihály magyarpolányi, Simon Gábor városlódi plébánosok és Szabó Zoltán ajkai káplán atya volt. Nagyon nem kellett őket győzködni, igazi papi jellemek ők, tehát fenntartás nélkül indulnak az Úr szőlőjébe, ha erre kérik őket.

∞ **A tavalyi rendezvények közül melyik volt a legemlékezetesebb?**

– Számomra a gyalogos zarándoklattal egybekötött ünnepi alkalom volt a legemlékezetesebb.

∞ **Kik járnak le a kegyhelyre, kb. hány ember – ismeri őket?**

– A résztvevők száma változó, de a rosszindulatú híresztelésekkel ellentétben húsz fő alá a legnagyobb hidegben, sárban sem csökkent a hívek létszáma. Megismerni nem sikerült mindenkit, de már egyetlen arc sem idegen számomra.

☞ **Mit szólna ahhoz, ha kijönne ide egy ember és azt mondaná: találják ki mit és hogyan akarnak ide építeni, az anyagiakat én biztosítom - akkor mit mondana neki?**

– Hogy keresse fel az illetékes egyházi főhatóságot, mert csak az illetékes ebben dönteni. ☺

☞ **A kegyhelyet Rab Mária-forrásnak hívják, de már rég elapadt a forrás vize és a szakemberek sem adnak sok esélyt rá, hogy valaha is megindul. Fontosnak tartja, hogy beinduljon a forrás vize?**

Egy komoly jelet vélnék felfedezni a forrás beindulásában, de csodáról még abban az esetben sem lehetne beszélni. Szabó Zoltán atya prédikációjában kitért egyebek közt erre a kérdésre is, és arra buzdított mindenkit, hogyha a Rab Mária-forrás nem is indulna újra, azért a szíveikben fakasszanak élő forrást.

☞ **Mit gondol, lesz itt valamikor egy kápolna? Ön szerint szükség lenne rá?**

– A prófétálás adományát nem kaptam meg az Úrtól, találgatni pedig nem szeretnék.

☞ **Milyen szerepe van, illetve lehetne a Rab Mária-forrásnak Veszprém és kistérsége életében?**

– Erre a kérdésre a zarándokok tudnának a leghitelesebben felelni. Feltételezésekbe pedig most sem bonyolódnék. Ha Istennek terve van velünk, akkor ki fogja nyilvánítani az akaratát. A lényeg, hogy készek legyünk meghallani a szavát és felismerni a teendőket.

☞ **A gyulafirátóti hívek is jócskán kivették a részüket a Rab Mária-forrásnál 2014-ben szervezett szentmisékből, zarándoklatokból. Volt köztük valaki, akinek saját személyes emléke volt az egykori kegyhelyről? Milyen élményekkel tértek haza a szeptemberi zarándoklatról? Elmesélné hogyan készülődtek, miként gyalogoltak és hogy érezték magukat a szentmise utáni agapén?**

– Most döbbenek csak rá arra, hogy milyen keveset is tudok erről a kérdésről. A gyulafirátótiak, akik ki szoktak

jönni, mindig köszönetet mondanak, de hogy az idősebbek közül látta-e valaki a régi Rab Mária-forrást, nem tudom. Itt az ideje megkérdezni őket! ☺ A szeptemberi zarándoklaton Rátótról harminc-heten mentek gyalog, ők végig énekeltek és imádkoztak. Akik nem tudtak gyalogolni, autóval utaztak a forráshoz. De volt olyan alkalom, hogy a ministránsokkal mentünk ki. Legtöbbjük először volt ott.

☞ **Hogy tetszik az új kútfedél?**

– Nagyon tetszik. Nagyon megilletődtem, mikor a terveket megmutatták, és örülök, hogy az Érsek atya személyesen áldotta meg.

☞ **Mit szól ahhoz az ötlethez, hogy egy új oltárterítőt készítsünk a Rab Mária-forráshoz, amelynek 8 részét egy-egy veszprémi templom, így a gyulafirátóti plébánia is kihímezné a következő Kisasszony-napi búcsúra?**

– Mint a legtöbb Rab Mária-forrást érintő kezdeményezés, tudtommal ez is a hívek ötlete volt. Nagyon tetszik a gondolat, a gyakorlati megvalósítás pedig remélem, hogy sikeres lesz.

☞ **Ön szerint milyen sajátossága van a Rab Mária-forrásnak más Mária-kegyhelyhez képest? A Rab Mária-forrás múltja mennyiben határozza meg a jövőjét?**

– A hely története szoros összefüggésben van a múltjával, még akkor is, ha jelenlegi kultusz még azért jócskán útkereső állapotban van. Csodás imameghallgatás, esetleg Fogolykiváltó Szűzanya? Kisboldogasszony ünnepének és a Magyar Királyi Veszprém-Jutasi Honvéd Altsztképző Intézetnek szerepe? Mind-mind részét képezi a hely történetének. De úgy látom, hogy semmi sincs még kőbe vésve és sok minden a mai napig nincs tisztázva. Jó lenne, ha nem egy nosztalgikus hagyományörzésben merülne ki a hely tisztelete, hanem az Élő Isten élő kultusza lenne a legmeghatározóbb eleme.

☞ **Ön szerint a Szűzanya kegyhelyei szerte a világon milyen módon erősítik a béke, a kegyelem jelenlétét a világban?**

– Mennyei Édesanyánk szerető gondoskodása kézzelfoghatóvá válnak a kegyhelyein, meg akkor is, ha gyermekei méltatlanul hanyagolják vagy semmibe veszik azokat. A kegyelem áradása és megtapasztalása az, ami egy zarándokot visszahúz ezekre a helyekre. A turista a kegyhelyeken csak az építészeti alkotásokban, esetleg természeti csodákban gyönyörködik, esetleg teljesítményeket akar elérni. Az igazi zarándok a szívével lát, és érzékei nem evilági csodákra nyílnak meg. A béke pedig ennek a belső látásnak egyik legkézzelfoghatóbb eredménye mindenki számára.

Tóth András Sándor atya

„A világ felfordult, minden sötétségben van, füstben, zűrzavarban, de Isten velünk van. Mitől félünk tehát?”

Rab Mária Híradó

Felelős kiadó: Hét Domb Hagyományőrző és Kulturális Egyesület

8200 Veszprém, Óváros tér 6. | het.domb@gmail.com

Felelős szerkesztő: Rácza Katalin, a 7DE elnöke | raczka@chello.hu | 06/30/377-8051

Lektorok: Kurek Andrásné és Majnár Rajmund Gáborné

ISSN 2062-1337 Megjelenik negyedévente. Az embléma Zeitler Gabriella munkája.

HÉT DOMB
Hagyományőrző és Kulturális
EGYESÜLET

Az újság előállítási költsége: 200 Ft